

JUSTITIEOMBUDSMANNENS

ÄMBETSBERÄTTELSE

afgifven vid andra lagtima riksmötet år 1914;

samt

Tryckfrihetskommitterades berättelse.

STOCKHOLM
IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI A. B.
1914

INNEHÅLL.

Justitieombudsmannens ämbetsberättelse.

	Sid.
Inledning	1
Redogörelse för åtal, anställda mot:	
1) stadsfiskalen Anton Olsson, för förbud emot en viss fanas medförande i demonstrationståg	2
2) länsmannen Gustaf Åkerberg, för olofligt tillgrepp och förskingring m. m. (forts. från ämbetsberättelsen till 1914 års första lagtima Riksdag, sid. 63 o. f.)	5
3) länsmannen A. W. Lundström, i fråga om fel vid utförande af åtal (forts. från ämbetsberättelsen till 1914 års första lagtima Riksdag, sid. 73 o. f.)	8
4) komministern E. Modin, för underlåtenhet att i ortstidning införa kungörelser om kyrkostämmor (forts. från ämbetsberättelsen till 1914 års första lagtima Riksdag, sid. 4 o. f.)	9
5) borgmästaren E. Swenson, för kränkande yttranden till vittnen	9
6) poliskommissarien H. Stjernström, för förbud emot ett visst standars medförande i demonstrationståg (forts. från ämbetsberättelsen till 1914 års första lagtima Riksdag, sid. 99)	15
7) t. f. borgmästaren Birger Christenson m. fl., för felaktigt beslut rörande vittnesförhör	15
8) häradshöfdingen H. W. Widén, för frånvaro från en ämbetsförrättning m. m.	19
Framställningar till Kungl. Maj:t angående förening af tingslag:	
Vätile m. fl. härads domsaga	25
Nedan-Siljans domsaga	26
Framställning till Riksdagen om åtgärder för större skyndsamhet i fråga om inställande för häradsrätt af personer, som häktats för brott	27
Angående lagförklaring enligt 19 § regeringsformen	32
Angående förteckningar öfver Riksdagens skrivelser till Kungl. Maj:t	32

Berättelse af kommitterade till tryckfrihetens vård	33

Bilaga till justitieombudsmannens ämbetsberättelse.

	Sid.
I. Förteckning på 1914 års första lagtima Riksdags till Kungl. Maj:t aflättna skrivelser, jämte anteckningar om de åtgärder, som under de fyra första månaderna af nämnda år vidtagits i anledning af samma skrivelser	37
II. Särskild förteckning på sådana i förteckningen under I upptagna ärenden, som vid utgången af april månad år 1914 i sin helhet eller till någon del icke hos Kungl. Maj:t förevarit till slutligt afgörande	45
III. Förteckning på ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser före år 1914, men vid 1913 års slut varit i sin helhet eller till någon del oafgjorda, jämte uppgifter om den behandling, dessa ärenden undergått under de fyra första månaderna år 1914	47

Till RIKSDAGEN.

Jämlikt 14 § i den för justitieombudsmannen gällande instruktionen får jag härmed aflämna berättelse angående justitieombudsmansämbetets förvaltning under den förflutna delen af innevarande år; och kommer

denna berättelse att till en början i vanlig ordning innehålla redogörelse för anställda åtal mot ämbets- eller tjänstemän.

Förbud emot en viss fanas medförande i demonstrationståg.

I en hit insänd skrift anförde Axel F. Karlsson jämte två andra personer klagomål däröfver, att stadsfiskalen i Arvika Anton Olsson den 1 maj 1913 före afgangen af ett arbetarnes demonstrationståg tagit i beslag en fana, som varit afsedd att medföras i tåget och haft till inskrift: »Bort med första kammaren». Härom anfördes i klagoskriften: *att* klagandena icke kunde spåra någon som helst brottslig afsikt med fanans medförande i demonstrationståget, hvarför klagandena icke heller kunde frigöra sig från den tanken, att här föreläge ett obefogadt ingrepp gent emot åsiktsfriheten; *att* fanan dessutom under flera föregående års majdemonstrationer opått tillåtits medfölja tåget, hvadan allmänheten i Arvika finge om polismyndighetens uppträdande en uppfattning, som icke vore ägnad att skapa aktning och respekt för lagarna i landet; *att* stadsfiskalens handlingssätt vore nog egendomligt att tariffva en närmare förklaring; *samt att* klagandena därför hemställde, att en undersökning måtte företagas om föreliggande fall samt, om därtill funnes anledning, laga åtgärder vidtagas emot vederbörande.

Vid klagoskriften fanns fogad en af 31 personer underskrifven handling, som innehöll, att handlingens undertecknare tagit del af klagoskriften och kunde intyga riktigheten af däri uppgifna fakta.

Öfver klagoskriften infortrade jag yttrande från stadsfiskalen Olsson, som i afgifven förklaring anförde:

Hvad klagandena uppgifvit därom, att Olsson vid ifrågavarande tillfälle låtit från demonstrationståget aflägsna en fana med omförmälta påskrift, ägde sin riktighet. Detta skedde först sedan Olsson anmodat de personer från, såsom det uppgafs, socialdemokratiska ungdomsklubben, bland hvilka fanan var uppställd, att godvilligt afstå från dess medförande i demonstrationståget, men dessa bestämdt vägrat att efterkomma Olssons uppmaning. Tåget, hvars deltagare samlats å torget, hade då icke satt sig i gång, men var delvis ordnad med fanorna uppställda.

Anledningen till den klandrade åtgärden var endast den, att Olsson ansåg fanans medförande i tåget olämpligt och ägnadt att åstadkomma förargelse bland en stor del af de till flera hundratal uppgående åskå-

darna. Någon kränkning af demonstranternas »åsiktsfrihet» torde åtgärden icke hafva inneburet; Olsson sökte endast hindra, att nämnda frihet å allmän plats antog en för andra personer anstötlig form.

Hvad slutligen vidkomme klagandenas påstående, att samma fana under flera föregående förstamaj-demonstrationer opåtaladt tillåtits medfölja demonstrationståget, så vore denna uppgift oriktig så till vida, som nämnda fana åtminstone icke de senast gångna fyra åren, eller under den tid Olsson innehafte sin tjänst i Arvika, tillåtits medfölja tåget eller ens försök därtill gjorts.

På grund häraf hemställde Olsson, att klagoskriften måtte lämnas utan afseende.

Denna förklaring bemöttes med påminnelser af klagandena, som därvid anförde bland annat:

Motivet till Olssons handlingssätt vore, minst sagdt, besynnerligt. Att den medförda fanan vore ägnad att väcka förargelse bland åskådarna, torde vara svårt att bevisa, men att Olssons ingripande faktiskt väckte förargelse bland de till ett antal af flera hundra uppgående demonstranterna vore en sak, som styrktes med det vid klagoskriften fogade, af 31 vittnen undertecknade intyget.

Fanan hade förut medförts vid förstamaj-demonstrationerna, första gången år 1906. Om fanan varit medförd sedan Olsson blifvit stadsfiskal, kunde klagandena icke yttra sig om, men de antoge, att ett stadsfiskalskifte icke i nämnvärd grad finge utöfva inflytande på landets lagar.

Med klagomålet väntade klagandena allenast ett tillfredsställande svar på frågan: Hade en stadsfiskal rätt att ingripa mot lugna, fredliga medborgare, då de ville demonstrera ett kraf, bakom hvilket flera hundra tusen medborgare stode samlade i vårt land?

* * *

I förevarande fall hade efter min mening stadsfiskalen Olsson icke kunnat anföra något giltigt skäl för det af honom meddelade förbudet emot att i demonstrationståget bära en fana med inskriften »Bort med första kammaren». Denna inskrift innebär i själfva verket allenast ett uttalande af den önskan, att i vårt land måtte införas enkammarssystem. Att en sådan meningsyttring icke bort förbjudas ur någon af de synpunkter, från hvilka polismyndigheten haft att betrakta saken, syntes vara påtagligt. Polismyndigheten kunde väl i detta fall hafva förutsatt, att ett större eller mindre antal af demonstrationstågets åskådare icke delade nämnda önskan, utan voro anhängare af det hos oss gällande tvåkammar-

systemet. Men någon skäligen anledning förelåg enligt min uppfattning icke till det antagandet, att ifrågavarande fana, om den fått bäras i tåget, skulle hos desse anhängare af tvåkammerssystemet hafva väckt anstöt eller förargelse i lagens mening. Tvärtom skulle de sannolikt icke hafva fast någon uppmärksamhet vid hela saken eller i annat fall reducerat den till sina rätta proportioner och därmed uppfattat fanans bärande i tåget som en ej vidare anmärkningsvärd meningsyttring med den verkan den kunde hafva.

I enlighet med hvad jag anfört ansåg jag, att stadsfiskalen Olsson i förevarande fall saknat fog för sin åtgärd att förbjuda fanans bärande i demonstrationståget. Då jag fann, att Olsson genom detta förbud gjort sig skyldig till fel i sin tjänst, aflät jag till Konungens befallningshafvande i Värmlands län en ämbetsskrivelse med anhållan att en åklagare måtte förordnas att vid vederbörlig domstol i laga ordning väcka och utföra åtal mot Olsson för hvad denne i förevarande hänseende låtit komma sig till last. Enligt en för åklagaren utfärdad instruktion rörande åtalets utförande borde åklagaren ej mindre å Olsson yrka ansvar efter lag och sakens beskaffenhet än äfven, i mån af befogenhet, understödja de ersättningsanspråk, som klagandena, i målet hörda, kunde komma att däri framställa.

I enlighet härmed blef åtal mot stadsfiskalen Olsson anställdt inför Jösse häradsrätt, som meddelade utslag i målet *den 20 december 1913*.*

Häradsrätten utlät sig däri: Enär Olsson saknat fog för sin åtgärd att förbjuda bärandet af i målet ifrågakomna fana i arbetarnes demonstrationståg i Arvika den 1 maj 1913, samt Olsson härigenom finge anses hafva visat oförstånd i sin tjänst, pröfvade häradsrätten, jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen, lagligt döma Olsson att härför böta 10 kronor; hvarjämte häradsrätten — som, vid det förhållande att, enligt hvad i målet blifvit upplyst, klagandena ej rädde om fanan, lämnade utan afseende deras yrkande om utbekommande af ersättning för densamma — förpliktade Olsson att utgifva ersättning dels till åklagaren för dennes inställelse dagen för utslagets meddelande med fordrade 13 kronor 40 öre och dels till en hvar af klagandena för deras besvär och inställelse med likaledes fordrade 10 kronor.

Öfver häradsrättens utslag har stadsfiskalen Olsson anfört besvär i Svea hofrätt, och äro dessa besvär på hofrättens pröfning beroende.

* Detta utslag ankom hit först den 8 januari 1914 och kunde därför icke omfattas i min senaste ämbetsberättelse.

Olofligt tillgrepp och förskingring m. m.

Min senaste ämbetsberättelse innehåller (sid. 63 o. f.) redogörelse för ett emot länsmannen Gustaf Åkerberg anställdt åtal för olofligt tillgrepp och förskingring m. m. Af berörda redogörelse framgår, att Ramsle och Resele tingslags häradsrätt genom utslag den 19 juli 1913 af anförda skäl dels dömt Åkerberg till afsättning från hans tjänst såsom länsman i Helgums länsmansdistrikt, dels dömt honom att hållas till straffarbete ett år nio månader och vara medborgerligt förtroende förlustig, intill dess ett år förflutit från det han efter utståndet straff blifvit frigifven, dels förklarat Åkerberg ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas, dels ock förpliktat honom att utgifva särskilda ersättningsbelopp; att Svea hofrätt efter besvär af Åkerberg genom utslag den 15 september 1913 förklarat sig finna skäl ej vara anfördt, som föranledde ändring i öfverklagade utslaget; samt att Åkerberg genom besvär hos Kungl. Maj:t sökt ändring i hofrättens utslag.

Dessa besvär äro numera pröfvade af Kungl. Maj:t, som genom utslag den 2 januari 1914 utlätit sig:

Enär i målet vore utredt, dels att, sedan Åkerberg i anledning af verkställd utnätning fått från klaganden med en den 21 juni 1910 afsänd värdeförsändelse mottaga i postremissväxel 2,000 kronor, Åkerberg däraf till vederbörande kronofogde redovisat allenast 1,784 kronor 93 öre och tillgodofört sig förrättningskostnader med 66 kronor 64 öre, men däremot tillgripit och förskingrat återstående 148 kronor 43 öre samt i ändamål att dölja tillgreppet såväl underlåtit att i dagboken införa anteckning om mottagandet af det utaf klaganden insända beloppet som äfven i dagboken gjort oriktig anteckning om annan af klaganden verkställd betalning, dels ock att Åkerberg tillgripit och förskingrat af honom å tjänstens vägnar i det i målet ifrågakomna fattigvårdsärendet den 10 juni 1910 uppburna 225 kronor 47 öre samt, för att dölja tillgreppet, i dagboken antecknat, att beloppet af honom redovisats den 13 augusti 1910, fastän redovisning då ännu ej skett; ty och som ifrågavarande brottliga handlingar stode till hvarandra i det sammanhang, att de finge anses utgöra fortsättning af en och samma förbrytelse; samt med hänsyn till medicinalstyrelsens i målet afgifna utlåtande och hvad för öfrigt i målet förekommit Åkerberg måste anses hafva vid tiden för brottets föröfvande på grund af alkoholsjukdom saknat förståndets fulla bruk, ehuru han ej kunde för strafflös hållas, pröfvade Kungl. Maj:t rättvist på det sätt ändra domstolarnas beslut i ansvarsfrågan, att Åkerberg för hvad

honom låge till last, jämlikt 25 kap. 12 och 22 §§ samt 4 kap. 3 § och 5 kap. 6 § strafflagen, ej mindre dömdes till afsättning från sin tjänst såsom länsman i Helgums länsmansdistrikt samt att hållas till straffarbete ett år och vara förlustig medborgerligt förtroende, intill dess ett år förflutit från det han efter utståndet straff blifvit frigifven, än äfven förklarades ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas.

Beträffande målet i öfrigt fann Kungl. Maj:t skäl ej vara anfördt ledande till ändring i hofrättens utslag.

I målets afgörande af Kungl. Maj:t deltog justitieråden K. G. Carlsson, E. W. Grefberg, O. E. C. Quensel, B. O. Bergman, E. A. Berglöf, P. von Seth och V. Dyberg, af hvilka justitieråden Dyberg och Berglöf förenade sig om den mening, Kungl. Maj:ts utslag innehåller, hvaremot öfriga justitieråd voro skiljaktiga.

Sålunda utlät sig justitierådet von Seth: »På de af justitierådet Dyberg anförda skäl och jämlikt de af honom åberopade lagrum pröfvar jag lagligt fastställa hofrättens utslag, så vidt Åkerberg därigenom dömts till afsättning från sin länsmanstjänst samt till straffarbete i ett år nio månader och förlust af medborgerligt förtroende, intill dess ett år förflutit från det han efter utståndet straff blifvit frigifven, äfvensom förklarats ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas. Beträffande målet i öfrigt är jag ense med justitierådet Dyberg».

Justitierådet Bergman förenade sig med justitierådet von Seth.

Justitierådet Quensel yttrade: »Jag finner Åkerberg lagligen förvunnen att hafva dels, sedan han af Mauritzon uppburit åtminstone 148 kronor 43 öre mera än det belopp, hvartill Mauritzons skuld enligt Kungl. Maj:ts befallningshafvandes utslag den 14 maj 1910 uppgått, underlåtit att till kronofogden redovisa eller till Mauritzon återställa sagda 148 kronor 43 öre, dels ock, sedan han af fattigvårdsstyrelsen i Helgums socken den 10 juni 1910 mottagit 225 kronor 47 öre, uraktlåtit att förr än den 20 påföljande oktober efter ingångna påminnelser till kronofogden redovisa beloppet;

och enär genom hvad i målet förekommit får anses utredt, att Åkerberg för egen del använt och sålunda förskingrat ofvannämnda två belopp; samt Åkerberg tillika blifvit öfvertygad att hafva till döljande af tillgreppen ej mindre ur räkenskaperna uteslutit beloppet 148 kronor 43 öre än äfven i räkenskaperna falskeligen antecknat, att berörda 225 kronor 47 öre redovisats den 13 augusti 1910;

alltså och då Åkerbergs omförmälta åtgärder stå till hvarandra i det förhållande, att de utgöra fortsättning af ett och samma brott;

pröfvar jag, jämlikt de af domstolarna åberopade lagrum samt 25 kap. 22 § och 4 kap. 3 § strafflagen, lagligt fastställa hofrättens utslag i ansvarsfrågan, så vidt därigenom Åkerberg dömts att varda afsatt från sin tjänst såsom länsman, att hållas till straffarbete ett år nio månader samt vara förlustig medborgerligt förtroende, intill dess ett år förflutit från det han efter utståndet straff blifvit frigifven, äfvensom förklarats ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas,

och finner jag skäl ej vara anfördt, ledande till ändring i hofrättens utslag beträffande öfriga delar af målet.»

Justitierådet Grefberg anförde: »I målet är utredt: att Åkerberg efter vederbörligt förordnande den 10 juni 1910 förrättat utmätning dels på grund af Kungl. Maj:ts befallningshafvandes i Västernorrlands län utslag den 29 april 1910, hvarigenom Johanna Persson enligt skuldebref förpliktats att till Johan Johansson i Ramsle utgifva 886 kronor 95 öre jämte ränta och lagsökningskostnad och dels för uttagande af hennes och Mauritzons skuld enligt omförmälta utslag af den 14 maj 1910; att Mauritzon — som icke blifvit kallad till utmätningen, men erhållit bevis om förrättningen, däri Åkerberg upptagit, att densamma omfattat hela det i skuldebrevet af den 8 februari 1908 förskrifna beloppet 2,040 kronor 72 öre, ehuru däraf före lagsökningen afbetalts 500 kronor — för att förebygga försäljning af den utmäta egendomen dels omkring medlet af juni af Åkerberg inlöst skuldebrevet å 886 kronor 95 öre och dels sedermera i samma månad tillsändt honom ett rekommenderadt bref; samt att detta bref ostridigt innehållit en postremissväxel å 2,000 kronor. Mauritzon har uppgifvit men icke förmått styrka, att brevet tillika innehållit det penningbelopp, som med hänsyn till utmätningsbevisets innehåll erfordrades för att täcka hela skulden enligt utmätningen. Ehuru Åkerberg således måste anses hafva erhållit endast postremissväxeln, har vid beräkning af den verkliga skulden Mauritzon likväl genom berörda två inbetalningar haft ett tillgodohafvande af omkring 150 kronor, men Åkerberg har i stället för att återvända detta belopp tillgripit och förskingrat detsamma. Likaledes är styrkt, att Åkerberg förfarit på enahanda sätt med ett belopp af 225 kronor 47 öre, som han efter förordnande af Kungl. Maj:ts befallningshafvande den 10 juni 1910 uttagit af fattigvårdsstyrelsen i Helgum, äfvensom att han sökt dölja dessa båda tillgrepp genom falska anteckningar i dagboken. Enär emellertid dessa brottsliga handlingar utgöra fortsättning af ett och samma brott, samt Åkerberg vid tiden, då handlingarna blifvit begångna, på grund af hvad i målet förekommit måste anses hafva saknat förståndets fulla bruk, biträder jag det slut, hvartill justitierådet Dyberg i sitt yttrande kommit.»

Slutligen yttrade justitierådet Carlson: »Enär genom hvad i målet förekommit måste anses lagligen styrkt, dels att Åkerberg tillgripit och förskingrat ett belopp af 225 kronor 47 öre, som han den 10 juni 1910 å tjänstens vägnar uppburit af fattigvårdsstyrelsen i Helgum, samt för att dölja bristen falskeligen i dagboken öfver handräkningsärenden antecknat, att beloppet blifvit den 13 augusti 1910 insändt till Kungl. Maj:ts befallningshafvande, dels ock att, sedan Åkerberg likaledes den 10 juni 1910 hos Mauritzon och Johanna Persson verkställt utmätning för uttagande af fordran enligt Kungl. Maj:ts befallningshafvandes utslag den 14 maj samma år, samt Mauritzon därefter för gäldande af fordringen jämte ersättning för förättningskostnader till Åkerberg öfversänt en postremissväxel å 2,000 kronor, Åkerberg tillgripit och förskingrat det belopp 148 kronor 43 öre, hvarmed växelsumman öfverstigit fordringen och kostnaderna,

men Åkerberg icke är öfvertygad att hafva för döljande af den brist, som uppkommit i följd af sistnämnda tillgrepp, föröfvat bedrägeri såsom i 25 kap. 12 § strafflagen sägs;

pröfvar jag, som finner ifrågavarande brottsliga handlingar af Åkerberg utgöra fortsättning af ett och samma brott, lagligt allenast på det sätt ändra domstolarnas beslut i ansvarsfrågan, att Åkerberg dömes, jämlikt 25 kap. 11, 12 och 22 §§, 4 kap. 3 § och 5 kap. 6 § strafflagen, till afsättning, straffarbete i åtta månader, ovärdighet att i rikets tjänst vidare nyttjas samt förlust af medborgerligt förtroende, intill dess ett år förflutit från det han efter utståndet straff blifvit frigifven.

Beträffande målet i öfrigt instämmer jag med justitierådet Dyberg.»

Fråga om fel vid utförande af åtal.

Min senast afgifna ämbetsberättelse innehåller (sid. 73 o. f.) redogörelse för ett af min företrädare i justitieombudsmansämbetet emot länsmannen Albert Wilhelm Lundström anbefalldt åtal, för det denne skulle i visst hänsende hafva eftersatt sin skyldighet såsom åklagare. Af nämnda redogörelse framgår, att Södra Vadsbo häradsrätt genom utslag den 30 september 1913 ogillat åtalet, när häradsrätten genom den i målet förebragta utredningen fann det icke vara styrkt, att länsmannen i egenskap af åklagare i åtalade hänseendet låtit komma sig till last försumlighet, hvarför han kunde till ansvar fallas.

Tillika utvisar samma redogörelse, att advokatfiskalen vid Göta hofrätt

på uppdrag af mig hos hofrätten anført besvär öfver häradsrättens utslag, men att hofrätten i anledning af dessa besvär genom utslag den 5 december 1913 förklarar sig ej finna skäl göra ändring i häradsrättens utslag. Hofrättens utslag har icke blifvit öfverklagadt.

Underlåtenhet att i ortstidning införa kungörelser om kyrkostämmor.

I min senast afgifna ämbetsberättelse redogöres (sid. 4 o. f.) för ett af mig anställdt åtal mot komministern i Multrå församling E. Modin för underlåtenhet att i enlighet med församlingens å kyrkostämma därom fattade beslut i tidningen »Sollefteåbladet» införa kungörelser om blifvande kyrkostämmor. Af denna redogörelse framgår, att, sedan domkapitlet i Härnösands stift i utslag den 5 mars 1913 förklarar sig finna, att den försummelse, som Modin härutinnan låtit komma sig till last, icke vore af beskaffenhet att förskylla ansvar enligt 5 § i lagen om straff för ämbetsbrott af präst m. m. den 8 mars 1889, samt jag låtit hos Svea hofrätt anföra besvär öfver domkapitlets utslag, hade hofrätten genom utslag den 16 december 1913 af anförda skäl, jämlikt nyssnämnda lagrum, med ändring af domkapitlets utslag, dömt Modin till varning.

Hofrättens utslag har vunnit laga kraft.

Kränkande yttranden af borgmästare till vittnen.

I en hit ingifven klagoskrift anförde arbetarne Aug. Wilh. Werner och Ernst Carlsson hufvudsakligen följande.

Den 12 oktober 1912 hölls inför rådstufvurätten i Varberg å kronohäktet därstädes rannsaking med Klas Lidell, häktad för mened. Till nämnda rannsaking hade båda klagandena af allmänna åklagaren inkallats att vittna.

Vid afgifvande af sitt vittnesmål blef emellertid klaganden Werner af rättens ordförande, borgmästaren Emil Swenson, bemött på ett för Werner synnerligen kränkande sätt. Redan i början möttes Werner af uttryck sådana som: »Ni tycks vara ett mycket användbart vittne». När Werner

efter vittnesmålet slut begärde ersättning för sin inställelse, fick han till svar: »Ja, det tycks vara hufvudsaken, att vittnet skall ha ersättning».

Af enahanda beskaffenhet var borgmästarens uppträdande mot klaganden Carlsson. Genast i början af Carlssons vittnesmål möttes han af: »Ni hör också till de vittnen, som äro mycket användbara», och längre fram yttrades till honom: »Ni tycks inte vara noga med hvad Ni vittnar, ibland säger Ni ett och ibland ett annat».

Samtliga dessa yttranden fälldes i en nonchalant, retsam och hånfull ton utan allvar eller värdighet. Rättssalen var fylld af åhörare, och äfven om ett liknande uppträdande från borgmästarens sida vore så vanligt, att det ej öfverraskade, så gjorde hans uppträdande denna gång ett mer än vanligt pinsamt intryck, då målet rörde sig om en synnerligen allvarlig sak, som följdes af hela samhällets intresse. Det syntes klagandena, som om vittnen, hvilka af statens åklagarmyndighet intvingades för domstol, borde kunna göra anspråk på att ej vid afläggandet af sina vittnesmål skymfas af rättens ordförande. Klagandena yrkade, att borgmästaren måtte ställas under åtal för hvad han emot dem förbrutit, och yrkade klagandena äfven ersättning för det lidande, borgmästarens kränkande uppträdande tillfogat klagandena, samt ersättning för klagoskriftens ombesörjande.

Vid klagoskriften fanns fogadt ett så lydande intyg:

»Härmed intygas under edlig förpliktelse, att vid rannsaking å Varbergs kronohäkte lördagen den 12 oktober 1912 med för mened häktade Klas Lidell rättens ordförande, borgmästaren i Varberg Emil Swenson, yttrade till herr A. W. Werner, när han framträdde för att aflägga vittnesmål: 'Ni tycks vara ett mycket användbart vittne', och när han framställde begäran om vittnesersättning, yttrade ordföranden: 'Ja, det tycks vara hufvudsaken, att vittnet skall ha ersättning'. När vid samma rannsaking herr Ernst Carlsson kom fram för att afgifva vittnesmål, yttrade ordföranden: 'Ni hör också till de vittnen, som äro mycket användbara', och under fortsättningen af vittnesmålet yttrade ordföranden: 'Vittnet tycks ej vara noga med hvad han vittnar, ibland säger han ett och ibland ett annat'. Varberg den 19 oktober 1912. Charles F. Benson. Axel Dahl.» (Vittnen.)

Tillika hade bilagts ett exemplar af tidningen »Varbergsposten» för den 14 oktober 1912, som innehöll ett utförligt referat af ifrågavarande rannsaking. Angående Werners vittnesmål omtalades i referatet de båda i klagoskriften och ofvan intagna intyg omförmälta yttrandena af rättens ordförande, det första yttrandet med det tillägg, att detsamma väckte pinsamma känslor hos de talrika åhörarna. Beträffande Ernst Carlsson

förekom i referatet, att domaren skulle hafva till Carlsson yttrat, att han också tycktes vara ett mycket användbart vittne.

Sedan jag lämnat borgmästaren Swenson tillfälle att yttra sig i ärendet, insände borgmästaren hit en förklaring, däri han, under återopande af särskilda vid förklaringen fogade intyg, hvilka borgmästaren betecknade såsom mera vederhäftiga än det vid klagoskriften fogade intyget, förmälte sig allenast behöfva påstå, att klagandenas anmälan vore sanningslös och innehölle vrängda framställningar. I öfrigt anförde borgmästaren, bland annat:

att allmän åklagare i Varberg till rådstufvurätten därstädes instämt stadens arbetsförman G. W. Johansson på grund af det sätt, hvarpå denne handhaft stadens medel;

att detta mål, som första gången handlades den 28 maj 1912, varit före upprepade gånger med långa förhandlingar, som dragit ut långt fram på eftermiddagarna;

att en mängd vittnen hörts, bland dem båda klagandena vid upprepade tillfällen;

att i klagoskriften omförmälte Lidell, som tillika med klaganden Carlsson underskrifvit en för Johansson fördelaktig attest, blifvit häktad, under det att Carlsson vid ett senare tillfälle till rådstufvurätten inlämnat en ny attest, däri han punkt för punkt återtog hvad han berättat i den af honom och Lidell underskrifna attesten;

att Lidell, sedan han vid den med honom anställda rannsakingen fått närmare redogöra för sitt vittnesmål, blifvit genast ur häktet lös-släppt och sedermera helt och hållet frikänd;

att det enligt borgmästarens förmenande icke funnits anledning till Lidells häktande;

att för Werner, som saknade stadigt arbete, vittnesersättningen nog varit en välbehöflig förstärkning i kassan;

att Werner, då han nu — borgmästaren visste icke hvilken gång i ordningen — uppträdde inför rätten, bort äga kännedom om den såväl därstädes som vid andra domstolar rådande praxis, att vittnena på en gång finge framträda och begära sin ersättning;

att Werner emellertid knappast slutat sitt i öfrigt betydelselösa vittnesmål, förr än han helt bryskt yttrat: »Jag skall ha tre kronor»;

att borgmästaren då fann sig föranlåten att erinra vittnet om, att ersättningen väl icke vore hufvudsaken, utan att han finge på samma gång som öfriga vittnen framställa sin begäran;

att klaganden Carlsson, hvilken borgmästaren ej närmare kände, på grund af det utaf borgmästaren redan anförda väl finge anses vara en lättledd och ovederhäftig person;

att då borgmästaren såg dessa personer, som så flitigt anlåtats i åklagarens mål mot Johansson, äfven uppträda i rannsakingen med Lidell, borde det icke förundra någon, att borgmästaren uttalade den osökt påkommande reflexionen, att de tycktes vara mycket anlåtade vittnen;

att icke någon annan tolkning af borgmästarens yttranden kunde godkännas;

att borgmästaren icke kunde erinra sig, att han skulle hafva yttrat, att Carlsson icke vore så noga med hvad han vittnade, men äfven om så vore förhållandet, syntes yttrandet icke hafva varit alldeles obefogadt, såsom framginge af hvad borgmästaren förut anfört;

att de af klagandena åberopade vittnena Dahl och Benson icke kunde anses kompetenta att uppträda och bedöma borgmästarens handlingssätt;

att borgmästaren högeligen betviflade, att klagandena och deras vittnen känt sig pinsamt berörda af borgmästarens uppträdande;

samt att de i stället, om de ägt mänskliga känslor, bort känna sig upprörda af att se den stackars häktade stå undrande och oförstående inför frågan hvarför han stode inför dombordet.

Vid förklaringen fanns fogadt ett så lydande intyg:

»Undertecknad, som af Konungens befallningshafvande i Hallands län förordnats att vara rättegångsbiträde åt häktade Klas Lidell, af allmänna åklagaren här i staden åtalad för afgifvande af oriktigt vittnesmål, och i sådan egenskap varit tillstädes vid rannsaking med Lidell inför Varbergs rådstufvurätt den 12 sistlidne oktober, får härmed i fråga om den anmälan, som uti en till Riksdagens herr justitieombudsman ingifven skrift blifvit gjord mot rättens ordförande vid rannsakingstillfället borgmästaren Emil Swenson, intyga, att de i anmälningsskriften omförmälta yttrandena af borgmästaren Swenson till vittnena August Wilhelm Werner och Ernst Carlsson angående dessas 'användbarhet' såsom vittnen enligt min uppfattning icke afsågo någon tillrättavisning mot vittnena utan fattades af mig endast såsom uttryck för borgmästaren Swensons ogillande af att rannsakingen, som då redan pågått åtskilliga timmar, såsom han torde hafva ansett onödigt förlängdes genom af åklagaren påkalladt afhörande af ett flertal vittnen, hvilka icke kunde antagas hafva några upplysningar att lämna af betydelse för pröfningen af åtalet mot Lidell utan endast sådana, som rörde den rättegång, hvarunder Lidells ifrågavarande vittnesmål afgifvits. Då detta synes hafva bort tydligt uppfattas af de tillstädesvarande, torde uttalandena hafva föga beaktats af dessa och näppeligen kunna såsom i anmälningsskriften påstås gjort 'ett pinsamt intryck'. De öfriga yttranden, som enligt anmälningsskriften skulle hafva fällts af borgmästaren Swenson

till samma vittnen, lade jag för min del icke alls märke till, hvilket gifver mig anledning tro, att de icke heller väckt något särskildt uppseende.

Med anledning af de i anmälningsskriften förekommande uttrycken, att 'liknande uppträdande från borgmästarens sida vore så vanligt, att det ej öfverraskade', anser jag mig böra vitsorda, att vid de ganska många tillfällen, då jag tidigare under loppet af ett par år såsom biträde åt häktade enligt för mig meddelade förordnanden tjänstgjort inför Varbergs rådstufvurätt, borgmästaren Swenson icke någonsin låtit komma sig till last bristande värdighet såsom rättens ordförande eller eljest i antydt hänseende förgått sig vid utöfningen af sitt ämbete. Varberg den 26 november 1912, Emil Wilner, kronofogde.» (Sigill.)

Å detta intyg fanns en påskrift af följande lydelse:

»Undertecknad, som i egenskap af fängelseföreståndare med undantag af ett par korta stunder öfvervar rannsakingen med häktade Klas Lidell den 12 sistlidne oktober, har fullkomligt samma uppfattning om förloppet vid nämnda tillfälle som kronofogde E. Wilner, och kan jag för öfrigt vitsorda, att vid alla de tillfällen under de fjorton år, jag såsom fängelseföreståndare varit närvarande vid rannsakingar, där borgmästaren Swenson varit ordförande, denne icke någonsin åsidosatt sin värdighet såsom sådan eller eljest på något sätt förgått sig. Varbergs kronohäkte den 26 november 1912, Carl J. Rosenlöf.» (Sigill.)

Vidare hade bilagts följande intyg:

»Undertecknad, som öfvervar rannsakingen med häktade Klas Lidell, vill härmed under edlig förpliktelse intyga, att jag icke förmärkt att rättens ordförande borgmästaren Emil Swenson vid rannsakingstillfället uppträdde nonchalant, retsamt och hänfullt, utan iakttog han fastmer ett lugnt, behärskadt och för en domare värdigt beteende; att jag under de 25 år jag tjänstgjort som stadvaktmästare här i staden iakttagit samma lugna och humana uppträdande mot parter och vittnen vid de tillfällen borgmästare Swenson fört ordet i Varbergs rådstufvurätt, samt att det anförda jämväl är allmänna omdömet här i staden. Varberg den 18 november 1912, S. A. Lindström.» (Sigill.)

Förklaringen blef därefter af klagandena bemött med påminnelser.

* * *

Hvad emot borgmästaren Swenson sålunda förekommit fann min företrädare i justitieombudsmansämbetet vara af beskaffenhet att böra till åtal mot borgmästaren föranleda, och uppdrog därför min företrädare åt advo-

katfiskalen vid Göta hofrätt att inför hofrätten ställa borgmästaren under tilltal härför. I den skrifvelse, hvarigenom detta uppdrag lämnades åt advokatfiskalen, anförde min företrädare hufvudsakligen:

Genom den i ärendet åstadkomna utredningen finge anses upplyst, att borgmästaren vid ifrågavarande tillfälle, då klagandena hördes som vittnen i rannsakingen med Lidell, till klagandena fällt vissa yttranden, som icke direkt varit föranledda af borgmästarens ställning såsom rådstufvurättens ordförande. Dessa yttranden hade klagandena betecknat såsom för dem kränkande, men hade borgmästaren bestridt riktigheten af en sådan tolkning utaf dem. Den verkliga beskaffenheten af berörda yttranden torde, i händelse af behof, kunna fastställas genom vittnesförhör dels med de båda personer, som undertecknat det vid klagoskriften fogade intyget, och dels med de öfriga personer, hvilka af klagandena kunde komma att åberopas till vittnen.

Redan sådant, som ärendet förelåg, funne justitieombudsmannen det emellertid vara med erforderlig grad af sannolikhet styrkt, att borgmästarens ifrågavarande yttranden varit för klagandena smädliga, och att borgmästaren följaktligen i förevarande hänseende gjort sig skyldig till ett betänkligt fel i sitt ämbete. Advokatfiskalen borde därför, sedan erforderligt vittnesförhör blifvit hållet, å borgmästaren yrka ansvar efter lag och sakens beskaffenhet samt i mån af befogenhet understödja de ersättningsanspråk, som klagandena, i målet hörda, kunde komma att däri framställa.

På det åtal, som i enlighet härmed blef af advokatfiskalen anställdt, meddelade hofrätten utslag *den 13 mars 1914*.

Hofrätten utlät sig däri:

Enär genom hvad i målet förekommit måste anses ådagalagdt, att borgmästaren Swenson vid ifrågavarande rannsaking till Werner och Carlsson fallt yttranden af sådant innehåll, som i målet påståtts,

pröfvade hofrätten, jämlikt 4 kap. 2 §, 16 kap. 9 § samt 25 kap. 17 och 18 §§ strafflagen, rättvist döma borgmästaren att böta för ärekränkning emot Werner 25 kronor och för därigenom begånget fel i domarämbetets utöfning 25 kronor samt för ärekränkning emot Carlsson 25 kronor och för det fel i sitt ämbete, borgmästaren härigenom låtit komma sig till last, 25 kronor, eller tillhoppa 100 kronor.

Tillika förpliktades borgmästaren att dels återgälda statsverket hvad detsamma utgifvit i ersättning till på advokatfiskalens begäran vid Himle häradsrätt hörda vittnen och dels godtgöra Carlsson dennes utgifter å målet med 50 kronor.

Hofrättens utslag har vunnit laga kraft.

Förbud emot ett visst standars medförande i demonstrationståg.

På sätt framgår af min senast afgifna ämbetsberättelse (sid. 99), hade poliskommissarien H. Stjernström hos hofrätten öfver Skåne och Blekinge anført besvär öfver ett af rådstufvurätten i Hälsingborg den 8 december 1913 meddeladt utslag, hvarigenom Stjernström dömts till ansvar och ersättningsskyldighet för ett förbud af ifrågavarande beskaffenhet.

Dessa besvär äro numera pröfvade af hofrätten, som genom utslag *den 27 mars 1914* utlätit sig:

Hofrätten funne väl Stjernström i det honom till last lagda händendet hafva förfarit felaktigt, men då förfarandet med hänsyn till förekomna omständigheter icke borde till ansvar för Stjernström föranleda, pröfvade hofrätten rättvist att, med upphäfvande af rådstufvurättens utslag, befria Stjernström från ansvar och honom ådömd ersättningsskyldighet.

Af vederbörande målsägare i hofrätten framställda ersättningsanspråk lämnades utan bifall.

Vid hofrättens utslag har jag ansett mig icke böra låta förblifva, utan har jag uppdragit åt advokatfiskalen vid hofrätten öfver Skåne och Blekinge att hos Kungl. Maj:t anføra besvär i målet. Äfven Stjernström har för sin del öfverklagat hofrättens utslag. De sålunda anförda besvären äro på Kungl. Maj:ts pröfning beroende.

Felaktigt beslut rörande vittnesförhör.

Till den 2 december 1912 uttogs till rådstufvurätten i Södertälje stämning i ett mål mellan tegelhandlaren Ludvig Gustafsson, kärke, samt fabriksidkaren A. P. Wikander, svarande, angående kraf. Vid handläggning af detta mål den 17 februari 1913 afslog rådstufvurätten i då meddeladt beslut af anförda skäl en af käranden framställd begäran att få vid Stockholms rådstufvurätt afhöra vittnen i målet, hvarförutom rådstufvurätten uppsköt målets vidare handläggning till den 17 mars 1913, då parterna vid laga påföljd åter skulle tillstädeskomma, käranden beredd att förebringa all den bevisning, hvaraf han ville begagna sig i målet, vid äfventyr att ytterligare uppskof för sådant ändamål icke beviljades.

När målet sistnämnda dag åter förekom till behandling, meddelade rådstufvurätten i målet nytt beslut, däri rådstufvurätten förklarade sig

med stöd af sitt beslut den 17 februari finna en af käranden framställd begäran om uppskof för vidare bevisning i målet icke kunna mot svarandens bestridande bifallas, men uppsköt rådstufvurätten, för att lämna käranden tillfälle att slutligen yttra sig i målet, dess vidare handläggning till den 7 april 1913, då parterna vid laga påföljd åter skulle tillstädeskomma, käranden beredd att andraga allt hvad han aktade nödigt, vid äfventyr att vidare uppskof icke beviljades.

Å den sålunda utsatta dagen, eller alltså den 7 april 1913, handlades målet åter inför rådstufvurätten. För komplettering af ett vittnesmål, som förut i målet afgifvits af bokhållaren Carl Mortimer Ohlsson, anhöll kärandens ombud om nytt vittnesförhör med Ohlsson, hvilket vittnesförhör svaranden förklarade sig bestrida. I anledning häraf meddelade rådstufvurätten efter enskild öfverläggning särskildt beslut, däri rådstufvurätten med hänsyn till sina tidigare beslut af den 17 februari och den 17 mars förklarade sig finna käranden icke kunna mot svarandens bestridande tillåtas att i målet afhöra det återropade vittnet.

Vid följande rättegångstillfälle den 2 juni 1913 antecknades i protokollet, att svaranden på begäran af kärandens ombud vitsordade, att bokhållaren Ohlsson vid förra rättegångstillfallet varit närvarande i rättssalen, ehuru detta icke blifvit anmaldt för rätten. I slutligt utslag den 14 juli 1913 blef därpå käromålet ogilladt af rådstufvurätten.

Såsom ombud för käranden anförde därefter advokaten Axel Nilsson i Stockholm i en hit ingifven skrift klagomål öfver rådstufvurättens åtgörande i berörda mål. Klaganden anmärkte: *att* rådstufvurätten genom beslut den 7 april 1913 efter enskild öfverläggning vägrat käranden att i målet få den vid rådstufvurätten tillstädesvarande bokhållaren Ohlsson hörd såsom vittne i målet; *samt att* målet sedermera på svarandens begäran uppskjutits till den 2 juni 1913, då det medgafs svaranden att få tre vittnen hörda. Under förmenande att beslutet af den 7 april 1913 att afslå kärandens begäran om Ohlssons hörande såsom vittne vid nyss angifna förhållanden icke kunde vara lagligt, hemställde klaganden, att emot vederbörande måtte vidtagas de åtgärder, som kunde finnas lämpliga.

Uti infordradt yttrande anförde de rådstufvurättens medlemmar, som deltagit i det klandrade beslutet, bland annat, följande.

Vanligt vore, att vid handläggning af civilmål domstolarna, då skäl därtill förekomme, meddelade parterna förelägganden först med afseende å bevisningen och därefter angående det slutliga utförandet af käromålet eller svaromålet. Om nu domstolen uppskjutit ett mål och därvid gifvit en part föreläggande angående bevisningen, borde väl part vara skyldig ställa sig detta föreläggande till efterrättelse. Om han därför vid nästa

rättegångstillfälle icke förebragte någon som helst bevisning, utan endast begärde förnyadt uppskof för samma ändamål, och domstolen då afsloge hans begäran om uppskof för bevisning, men uppsköt målet för slutligt käromål eller svaromål, kunde väl icke denna part hafva befogade anspråk på att vid nästa tillfälle få höra vittnen, i synnerhet om motparten bestrede denna begäran. Det kunde tänkas, att en kärende, som ju hade att först utveckla och styrka sin talan, gång på gång fått uppskof och slutligen finge föreläggande beträffande bevisningen. Han förebragte emellertid å den bestämda dagen icke alls någon bevisning och finge s. k. slutligt föreläggande. Hans motpart, svaranden, som gifvetvis fått den uppfattning, att kärenden icke hade några vittnen att åberopa, underlåte kanske att till nästa rättegångstillfälle anskaffa kvalificerad ombud under antagande att den, hvilken fått det slutliga föreläggandet, endast skulle komma att inlämna en skrift med sina slutpåståenden, hvilken svaranden kunde få vid ett senare tillfälle bemöta. Så komme då kärenden med en mängd vittnen, hvilka han yrkade få afhörda. Om han skulle kunna påfordra detta mot sin motparts bestridande, skulle detta kunna vålla den senare betydlig olägenhet, då han, fullständigt oberedd på att vittnesförhör skulle äga rum, kanske komme tillstådes genom ett ombud, som ej alls kunde på tillbörligt sätt bevaka hans rätt och bästa vid vittnesförhöret. Härigenom skulle ju en försumlig part just genom sin uraktlåtenhet att ställa sig rättens förelägganden till efterrättelse kunna blifva gynnad på en ordentlig motparts bekostnad, hvilket ju icke kunde vara rimligt. Man kunde rent af tänka sig, att en part afsiktligt innehölle all sin vittnesbevisning till ett tillfälle, då han med säkerhet kunde beräkna, att hans motpart icke vore beredd på något vittnesförhör, för att därigenom komma i bättre läge än som kanske eljest skulle varit fallet. Att möjliggöra eller uppmuntra ett sådant förfarande torde ej vara riktigt.

I nu förevarande fall var svaranden personligen tillstådes men utan rättegångsbiträde, som han alltid förut medfört. Det vore ju ej omöjligt, att svaranden ansett sig kunna undvara biträde denna gång, just därför att han var säker på att något vittnesförhör icke skulle äga rum.

På grund af hvad sålunda och i öfrigt anförts, hemställde rådstufvurättens ledamöter, att klagoskriften måtte lämnas utan afseende.

Till bemötande af förklaringens innehåll anförde klaganden i en ingifven påminnelseskrift, bland annat, följande.

Kärendens den 7 april framställda begäran att få ett vittne afhördt stode icke i strid med något som helst tidigare beslut eller föreläggande af rådstufvurätten. Själfva beslutet att på formella grunder vägra vittnesförhör i ett vid underrätt anhängigt mål med en ojäfvig person, som

var tillstådes i rättssalen, kunde under alla förhållanden och trots alla förelägganden icke vara lagligt.

Hvad anginge rådstufvurättens uppfattning om svårigheterna för svaranden att gifva sig in på vittnesförhör vid rättegångstillfället den 7 april, därför att han försummat att taga med sig rättegångsbiträde, så vore detta uppenbarligen svarandens ensak; den inverkade i allt fall ej på karendens rätt att förebringa bevisning. Det vore för öfrigt att förmoda, att rådstufvurätten, hvars vid tillfället fungerande ordförande, så vidt klaganden visste, deltagit i målets handläggning vid alla de tillfällen det förevarit, förvisso skulle hafva sett till, att svarandens rätt ej trädde för nära. Säkert skulle det ej spelat så stor roll, att svaranden var utan »kvalificerad» ombud.

* * *

I ärendet var sålunda upplyst, att rådstufvurätten i Södertälje genom ett i förevarande mål den 7 april 1913 meddeladt beslut afslagit af karendens ombud framställd begäran att få såsom vittne afhöra en i sådant hänseende åberopad person. Något giltigt skäl för sitt ifrågavarande beslut hade rådstufvurätten enligt min mening icke förebragt, och att samma beslut varit lagstridigt, fann jag icke kunna vara föremål för någon som helst tvekan. Genom att vägra vittnesförhöret hade rådstufvurätten lagt ett obehörigt hinder mot sanningens utletande i målet, och ansåg jag den anmärkta lagstridigheten vara af sådan beskaffenhet, att densamma icke borde lämnas utan laga beifran. I följd häraf anmodade jag advokatfiskalen vid Svea hofrätt att inför hofrätten i laga ordning anställa åtal mot de ledamöter af rådstufvurätten, som deltagit i det klandrade beslutet. Å de tilltalade borde advokatfiskalen yrka ansvar efter lag och sakens beskaffenhet samt tillika, i mån af befogenhet, understödja de ersättningsanspråk, som klaganden, i målet hörd, kunde komma att däri framställa.

I enlighet härmed blef åtal anställdt emot t. f. borgmästaren Birger Christenson, rådmännen Ludvig Åberg och Gottfrid Djurson samt t. f. rådmannen Gösta Lundström. Efter föregången skriftväxling meddelade hofrätten *den 27 mars 1914* utslag, däri hofrätten yttrade: Enär Christenson, Åberg, Djurson och Lundström genom att, på sätt som skett i beslutet den 7 april 1913, vägra att såsom vittne i ifrågavarande mål afhöra förutnämnde Ohlsson visat oförstånd vid domarämbetets utöfvande, pröfvade hofrätten lagligt att jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen döma dem att böta Christenson och Lundström hvardera 25 kronor samt Åberg och Djurson hvardera 10 kronor.

Hofrättens utslag har vunnit laga kraft.

Frånvaro från en ämbetsförrättning m. m.

I en hit ingifven klagoskrift anförde Sven Unander, bland annat, följande.

Till den 2 juni 1911 kl. 12 på dagen var inför domaren i Nedertorneå tingslag å tingsstället vid Haparanda behörigen utsatt inställedag i Kooperativa föreningen Framtids u. p. a. i Haparanda vid nämnda tingslags häradsrätt anhängiga konkurs. Å sålunda utsatt tid och ort infunno sig ock, förutom bevakande fordringsägare, rättens ombudsman samt godemännen i konkursen. Domhafvanden i tingslaget, häradshöfdingen i Torneå domsaga H. Wilh. Widén, lät sig emellertid icke afhöra. Anledningen härtill var, att domhafvanden vid tillfället var så drucken, att han ej kunde inställa sig vid förrättningen.

Inställedagen försiggick emellertid på det sätt, att rättens ombudsman intog ordförandens plats och emottog bevakningshandlingar och dylikt. Den sålunda begångna olagligheten kunde förvisso icke hafva godtgjorts på det sätt, som domhafvanden tillgrep. Han fann nämligen med sin fördel samt — orätt nog — med vederbörande rättsägares bästa förenligt att helt enkelt uppsätta och med sitt eget namn och ämbetsbeteckning under-teckna protokoll öfver ifrågavarande förrättning. Domhafvanden hade af-fattat detta af honom undertecknade dokument, såsom om han själf när-varit och ledt förhandlingarna, ehuru hvar man visste, att han icke varit eller gjort det, och kände den bedröfliga orsaken, hvarför han ej var det och ej heller kunde vara eller göra det.

Klaganden gjorde sin anmälan i egenskap af medlem af ifrågavarande förening och såsom fordringsägare i konkursen, och vidkommande domhafvandens förfarande hemställde klaganden, att i anledning däraf måtte i ansvarsväg vidtagas de åtgärder, lag och rätt förmå. Klaganden hade, om än motvilligt, gjort sin anmälan i det vissa hopp, att rättvisa härvidlag skulle varda skipad.

Vid klagoskriften fanns fogad en för klaganden på begäran utskrifven expedition, däraf här skulle intagas följande.

»Protokoll, hållet inför domaren i Nedertorneå tingslag å tingsstället i Haparanda by den 2 juni 1911.

Uti Kooperativa föreningen Framtids u. p. a. i Haparanda konkurs var nu inställedagen för borgenärerna inne; och inställde sig vid sakens företagande kl. tolf på dagen, i närvaro af rättens ombudsman herr

kaptenen m. m. Karl Bergström, godemännen stadsfiskalen Eric Wigart och kronolänsmannen Frans Bergström, nedan angifna borgenärer.

Sedan konkursansökningen och öfriga handlingar, däraf parterna kunde få nödig kunskap om saken, blifvit föredragna, tillkännagaf domaren att bevakningshandlingar förut inkommit från:

1:o) Herr kronofogden Johan Svanström å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar;

16:o) Bröderna Edlund.

Nu ingåfvos dylika handlingar från:

17:o) Oscar L. Nordlund — personligen; 18:o) Eric Wigart — personligen;

42:o) Karl Gustafs Mejeriförening — samtliga genom Wigart.

Berättelse angående boets tillstånd och gäldenärens förhållande afgafs af godemännen och upplästes.

Till sysslomän i konkursen valdes godemännen, för hvilka förordnanden skulle i vanlig ordning utfärdas.

Som anstånd äskades för granskning af de anmälda fordringarna, förordnade domaren att anmärkningar mot fordringarna borde, skriftligen och i två exemplar författade, till honom ingifvas senast den 13 i denna månad, hvarjämte efter samråd med rättens ombudsman bestämdes, ej mindre att handlingarna under skriftväxlingstiden skulle tillhandahållas parterna genom sysslomannen Wigart, än äfven att sammankomst inför rättens ombudsman, såsom i 74 § i konkurslagen sägs, skulle äga rum uti dennes bostad den 22 juni 1911 kl. 1 e. m.

År och dag som förr skrifvet står.

På domarämbetets vägnar:

H. Wilh. Widén.»

Sedan jag i anledning af klagoskriften infortrat härads höfdingen Widéns yttrande, anförde denne i afgifven förklaring, bland annat:

Widén måste, sorgligt nog, bekräfta, att han den 2 juni 1911 försummade tiden för inställedagen uti Kooperativa föreningen Framtids u. p. a. konkurs. Anledningen därtill var, att Widén under vistelse i hemmet icke med tillräcklig uppmärksamhet iakttog klockan, utan kom att efterse tiden först när den blifvit något öfver half ett e. m. Widén tog då genast den af honom några timmar förut på dagen ordnade och i portfölj inlagda konkursakten och skyndade, upprörd öfver försummelsen, än gående och än springande, genaste vägen till det på ungefär tio minuters

gångväg från Widéns bostad och utom staden belägna tingsstället, men fann vid framkomsten, att icke någon person var därstädes. Sedan Widén omedelbart återvänt till sitt hem och öfvervägt den fatala situationen, satte han sig i förbindelse med rättens ombudsman, godemannen Wigart och kronofogden i orten Johan Svanström. Godemannen Bergström och borgenären Nordlund lyckades Widén icke anträffa under dagens lopp. Af de tre förstnämndes sammanstående berättelser framgick följande: De hade jämte godemannen Bergström något före kl. tolf infunnit sig vid tingshuset och, då de där icke funnit Widén, såsom vanligt, redan tillstädes, hämtat nyckeln till tingshuset å densamma närbelägna förvaringsställe samt ingått uti tingsalen, där jämväl Nordlund infunnit sig. Denne hade efter någon eller några minuter till en af de närvarande aflämnat sina handlingar, däri han med förmånsrätt bevakat fordran för hyra, samt aflägnat sig. De öfriga hade ännu en stund väntat på Widén, men, då Widén icke anlände, hade de ansett uppenbart, att något förfall för honom förelegat, samt, enär telefon icke funnes till tingsstället, på förslag af kronofogden Svanström, hvilken utöfvat domarämbete och förrättat ting, öfverenskommit om att förrättningen skulle ske under ledning af rättens ombudsman. Därefter blefvo godemansberättelsen och bevakningshandlingarna till denne öfverlämnade och under deras gemensamma tillsyn med snöre omslagna, hvarjämte Wigart till val uppgaf sysslomän, begärde anstånd för handlingarnas granskande och föreslog stället för deras tillhandahållande, äfvensom öfverenskommelse träffades om tid för granskningen och för sammankomsten inför rättens ombudsman. Kronofogden Svanström förklarade sig icke hafva närvarit såsom borgenär, utan endast tillfälligtvis kommit att åtfölja de öfriga.

Efter det Widén meddelat rättens ombudsman och Wigart, att Widén, i hvad å honom ankomme, godkände de särskilda besluten och förslagen, uppsatte Widén protokollet. Därvid antog Widén, att hvad mellan honom, rättens ombudsman och borgenären Wigart, hvilken vore köpmanaföreningarnas ombud i Haparanda och redan vid första förhöret aflämnat åtskilliga fullmakter för borgenärer, sålunda förekommit, skulle kunna anses motsvara ett förrättningssammanträde. Vid användandet af det tryckta formuläret till protokollet syntes Widén hafva förbisett att utstryka ingressens ord »tingsstället» och »by», förmodligen af den anledning, att Widén verkligen besökt tingsstället.

Sedermera hade konkursen fortgått i vederbörlig ordning och avslutats den 7 juni 1912 med utdelning af något öfver 51 procent till icke förmånsrättsägande borgenärer. Någon erinran från borgenär eller för-

eningsmedlem hade icke under konkursens fortgång eller sedermera förekommit förr än genom klagandens anmälan.

Möjligt vore, att klaganden varit medlem af ifrågavarande förening, men i protokollet från föreningens och dess styrelses sammanträden förekomme ej klagandens namn, likasom han ej heller funnes upptagen i bo-uppteckningen eller bevakat fordran eller vid borgenärssammanträde uppträdt som borgenär eller utkvitterat någon utdelning vare sig för egen eller annans räkning.

Den sannolikt verkliga afsikten med klagandens anmälan torde sammanhålla med hans synnerliga förbittring emot Widén personligen i anledning af den utgång, ett val af direktion för sjömanshuset i Haparanda erhållit. Vidare hade klaganden på grund af sin anmälan sökt jäfva Widén såsom ordförande i Nedertorneå tingslags häradsrätt vid handläggning af ett där anhängiggjort mål mot klaganden.

Då den ofrivilliga försummelse beträffande iakttagandet af det för inställeledagen bestämda klockslaget, hvartill Widén gjort sig skyldig och hvilken han djupt beklagade men hvaraf någon skada icke ens påstått hafva uppkommit eller vinning tillskyndats Widén, icke syntes böra anses vara af så allvarlig beskaffenhet, att ansvar därå måste följa, och då Widén hvarken förr eller senare låtit något dylikt komma sig till last utan städse sökt med punktlighet fullgöra sina åligganden, hemställde Widén, att vid hans i förklaringen gjorda erkännande måtte få bero.

* * *

I ärendet var alltså upplyst, att häradschefingen Widén vid ifrågavarande tillfälle den 2 juni 1911 haft att i Kooperativa föreningen Framtids i Haparanda vid Nedertorneå tingslags häradsrätt anhängiga konkurs, å domarämbetets vägnar, hålla inställelse å det invid nämnda stad belägna tingsstället för tingslaget, men icke desto mindre uteblifvit från den sålunda utsatta förrättningen. Likaledes var upplyst, att Widén i anledning af förrättningen uppsatt ett protokoll, som otvifvelaktigt måste gifva hvar och en, som läste detsamma, den bestämda uppfattningen, att Widén å domarämbetets vägnar hållit förrättningen. I båda dessa hänseenden hade Widén gjort sig skyldig till ämbetsfel.

Hvad nu anginge orsaken till häradschefingen Widéns uteblifvande från den utsatta förrättningen, hade klaganden påstått, att Widén vid tillfället varit så drucken, att han ej kunnat inställa sig å förrättningsstället för att där leda förhandlingarna. Att så varit förhållandet, hade Widén

bestridt. Klart vore emellertid, att Widéns klandrade uteblifvande varit ett svårare ämbetsfel, om det föranledts af att Widén varit berusad, än om det haft sin grund allenast i bristande påpasslighet och ett förbiseende af tidens gång. Det vore därför af vikt att just i denna punkt vinna närmare utredning.

På grund af hvad jag anfört uppdrog jag åt advokatfiskalen vid Svea hofrätt att anställa åtal mot häradshöfdingen Widén för hvad han i ifrågavarande hänseenden låtit komma sig till last och att efter vunnen utredning om orsaken till Widéns uteblifvande från den utsatta förrättningen yrka ansvar å honom efter lag och sakens beskaffenhet.

I enlighet härmed anställde advokatfiskalen inför hofrätten åtal mot häradshöfdingen Widén, och åstadkoms därefter ytterligare utredning i saken. Det upplystes,

att Widén jämte två tjänstemän tillbragt natten mellan den 1 och 2 juni å stadshotellet i Haparanda, där spritdrycker förtärts,

att sällskapet omkring kl. 5 på morgonen sistnämnde dag lämnat stadshotellet samt företagit en åktur till Salmis, där frukost intagits,

samt att de återvänt från Salmis kl. 9 f. m. och ankommit till Haparanda kl. 10;

och uppgaf Widén, att han därefter hvilat sig i sitt hem, där han iakttagit våningsklockans markerande af tidens gång och sålunda förmärkt, när den slog $\frac{1}{2}$ 12, samt då tyckt sig ännu hafva god tid till konkurs-sammanträdet, men så hade han domnat af till något öfver kl. $\frac{1}{2}$ 1, då han skyndsamt begifvit sig till tingsstället.

Vidare höll stadsfiskalen i Haparanda på advokatfiskalens begäran förhör med åtskilliga personer, hvilkas utsagor häradshöfdingen Widén tillerkände samma vitsord, som om de blifvit inför domstol beedigade; och ingåfvos tillika af Widén flera under edlig förpliktelse afgifna vittnesintyg. Ett af dessa vittnesintyg hade afgifvits af en vid ifrågavarande tid hos Widén såsom biträde anställd e. o. hofrättsnotarie, och innehöll detta intyg,

att Widén omkring kl. $\frac{1}{2}$ 1 e. m. den 2 juni 1911 infunnit sig i domsagans kansli, där biträdet på hans tillsägelse lämnat honom de till ifrågavarande konkurs hörande handlingarna,

att Widén omedelbart därefter, utan att yttra något, skyndsamt aflägsnat sig och synt med brådslande steg begifva sig i riktning mot förrättningsstället,

att biträdet sett Widén, då han en stund därefter återvände samma väg han gått samt kom in i kansliet, där han lagt ifrån sig konkurshand-

lingarna, hvarefter han gått in i sin privata våning, fortfarande utan att yttra något,

att Widén vid nu omförmälta två tillfällen sett trött, omornad och utvakad ut, hvaraf biträdet fått den uppfattningen, att han tillbringat natten i ett festligt lag,

men att, så vidt biträdet af Widéns utseende och uppträdande kunde finna, han icke varit drucken.

I slutligt yttrande åberopade advokatfiskalen hvad under utredningen förekommit till stöd för det antagandet, att häradshöfdingen Widén vid ifrågavarande tillfälle varit af starka drycker berusad, och anförde advokatfiskalen vidare: Därest det emellertid — med hänsyn till hvad Widén till sitt försvar andragit och hvad öfrigt i målet förekommit — icke skulle anses styrkt, att Widéns uteblifvande från den utsatta förrättningen för- anledts däraf, att han vid tillfället varit berusad, vore det dock ostridigt, att det sätt, hvarpå Widén tillbringat närmaste tiden före förrättningen, kommit honom att eftersätta sin ämbetsplikt i nu förevarande afseende. På grund af hvad i målet förekommit yrkade advokatfiskalen, att Widén måtte fällas till ansvar, för det han *dels* uteblifvit från ifrågavarande förrättning, *dels* å domarämbetets vägnar uppsatt, undertecknat och utfärdat protokoll öfver förrättningen, ehuru han ej hållit densamma, *samt dels* gifvit samma protokoll en affattning, som i vissa hänseenden vore mot sanningen stridande och ägnad att vilseleda.

Efter slutad skriftväxling meddelade hofrätten utslag i målet *den 9 april 1914*. Hofrätten utlät sig däri:

Enär i målet vore upplyst, att häradshöfdingen Widén icke å utsatt tid tillstädeskommit för att å domarämbetets vägnar hålla ifrågavarande inställesammanträde utan först senare på dagen, sedan de till sammanträdet tillstädeskomna, efter det bevakningshandlingar aflämnats till rättens ombudsman och under dennes ordförandeskap val af sysslomän skett, åter aflägsnat sig, inställt sig vid tingsstället, samt Widén icke visat laga förfall för sitt uteblifvande, utan fastmera den försummelse i domarämbetets utöfning, hvartill Widén sålunda gjort sig skyldig, med hänsyn till i målet förekomna omständigheter måste anses vara af svår beskaffenhet, ty och som tillika vore upplyst, att Widén sedermera å domarämbetets vägnar uppsatt, undertecknat och utfärdat protokoll öfver berörda sammanträde, så affattadt, som om Widén själf närvarit vid sammanträdet och ledt förhandlingarna vid detsamma, samt Widén, hvilken på grund af hvad i målet förekommit kunde antagas hafva härmed åsyftat allenast att söka bereda giltighet åt hvad vid sammanträdet företagits men icke att fördölja sin egen försummelse, genom berörda åtgärd visat oförstånd i sitt

ämbete, pröfvade hofrätten rättvist döma Widén jämlikt 25 kap. 17 § strafflagen att böta för försummelse i domarämbetets utöfning 300 kronor och för visadt oförstånd i ämbetet 200 kronor eller tillhoppa 500 kronor.*

Hofrättens utslag har vunnit laga kraft.

Framställningar till Kungl. Maj:t angående förening af tingslag.

Vättele m. fl. härads domsaga.

Härom har jag den 27 februari 1914 till Kungl. Maj:t aflåtit en så lydande skrifvelse:

»I ett öfvervägande flertal af rikets domsagor har numera förordningen den 17 maj 1872 om tingssammanträden vunnit tillämpning, i följd hvaraf rättsskipningen på landet i allmänhet blifvit snabbare, än de gamla bestämmelserna om ting i 1734 års lag medgifva. Nämnda förordning har vunnit tillämpning i samtliga de 17 domsagor, som lyda under hofrätten öfver Skåne och Blekinge, och hvad angår de 45 domsagor, som lyda under Göta hofrätt, så är det endast i fyra af dessa domsagor, som de gamla bestämmelserna om ting ännu äro gällande. En bland dessa fyra domsagor är den, som består af Vättele, Ale och Kullings härad, hvilka hvar för sig bilda ett tingslag samt hafva tingsställen, Vättele härad i Lerum, Ale härad i Älfängen samt Kullings härad i Alingsås.

I sitt år 1884 afgifna betänkande angående rättegångsväsendets ombildning föreslog nya lagberedningen, att nämnda tre härad skulle sammanläggas till ett tingslag med tingsställe i Alingsås. På sätt af justitieombudsmannens ämbetsberättelse till 1903 års Riksdag (sid. 33 o. f.) framgår, upptog jag i en till Kungl. Maj:t den 27 maj 1902 aflåten skrifvelse detta lagberedningens förslag och hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte taga i öfvervägande, huruvida ifrågavarande domsagas särskilda tingslag måtte vardas förenade till ett tingslag med tingsställe i nämnda stad. Efter vederbörandes hörande förklarade emellertid Kungl. Maj:t genom beslut den 26 juni 1903 sig finna någon förening af tingslagen i ifrågavarande domsaga icke då böra äga rum.

Sedermera hafva nu mera än tio år förflutit, utan att någon ändring af den föråldrade tingsordningen i denna domsaga ännu kommit till stånd,

* Från detta utslag var en ledamot af hofrätten så till vida skiljaktig, att han för det oförstånd i ämbetet, Widén visat i fråga om ofvannämnda protokoll, på särskildt anförda skäl dömdo honom att vara i mistning af sitt härads höfdingämbete under en månad.

och då en snar förbättring af samma tingsordning enligt min uppfattning måste anses vara af omständigheterna synnerligen påkallad, tillåter jag mig att åter bringa frågan härom under Eders Kungl. Maj:ts pröfning. Om förenämnda tre härad, på sätt föreslagits, sammanlades till ett enda tingslag, skulle därstädes komma att hållas tio allmänna tingsammansträden om året, i följd hvaraf ej allenast domsagans egna invånare finge sina rättsärenden betydligt snabbare handlagda och afgjorda, än hvad nu är fallet, utan äfven utanför domsagan boende personers anspråk att inom rimlig tid få sina tvister med domsagans invånare slutdömda blefve bättre tillgodosedda. Härtill kommer, att staten själf, med hänsyn till utöfningen af sin straffande myndighet, icke längre torde böra åtnöjas med den långsamma och för brottmålen behöriga utredning otjänliga rättsskipning, som i följd af gällande ordning beträffande tingen i ifrågavarande domsaga nu därstädes råder.

På grund af hvad jag sålunda anført, får jag härmed hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t taga under öfvervägande, huruvida Vätle, Ale och Kullings härad må vardas förenade till ett tingslag med tingsställe i Alingsås.»

Nedan-Siljans domsaga.

Om förening af Leksands och Gagnefs tingslag i denna domsaga har jag den 20 mars 1914 till Kungl. Maj:t aflåtit en så lydande skrifvelse:

»I sitt år 1884 afgifna betänkande angående rättegångsväsendets ombildning föreslog nya lagberedningen, att Leksands, Gagnefs och Rättviks tingslag, hvilka tillhoppa bilda Nedan-Siljans domsaga, skulle förenas till ett tingslag med tingsställe i Leksand. Nämnda tre tingslag hafva för närvarande sina tingsställen Leksands tingslag vid Leksands kyrka, Gagnefs tingslag vid Gagnefs kyrka samt Rättviks tingslag i Lerdal.

I ett hvart af dessa tre tingslag hållas endast två lagtima ting om året. Häraf följer, ej allenast att rättsskipningen i Nedan-Siljans domsaga är till ytterlighet långsam, utan ock att befolkningen därstädes ej har tillräckligt många tillfällen att vid domstolarna få sina lagfarts-, intecknings- och andra ansökningsärenden pröfvade. Med beräkning att de lagtima tingen i domsagan afslutas på särskilda sammanträden, erbjuda sig nämligen för handläggning af dylika ärenden i hvarje tingslag allenast fyra tillfällen om året, hvilket ej gärna kan anses vara tidsenligt. De missförhållanden, som sålunda i nu nämnda hänseenden råda inom Nedan-Siljans domsaga, måste anses påkalla en snar ändring af den föråldrade tingsordningen därstädes. Vid öfvervägande af hvad i sådant hänseende

lämpligen skulle kunna nu åtgöras synes det visserligen ligga närmast till hands, att åtgärder borde påkallas för att till verkställighet bringa lagberedningens förenämnda förslag om de tre tingslagens förening till ett tingslag. Men med hänsyn till de stora afstånden inom ifrågasvarande domsaga torde en förening af alla tre tingslagen knappt kunna med fog ifrågasättas. Särskildt vore det utan tvifvel obilligt emot Ore sockens invånare, hvilka hafva dåliga kommunikationer till sitt nuvarande, aflägsset belägna tingsställe i Lerdal, att nödga dem att utbyta detta tingsställe mot det för dem ännu otjänligare tingsstället vid Leksands kyrka. Om således en sammanläggning i enlighet med lagberedningens förslag af alla tre tingslagen till ett enda nu icke torde böra påtänkas, synes däremot en förening af Leksands och Gagnefs tingslag till ett tingslag med tingsställe vid Leksands kyrka, utan alltför afsevärda olägenheter kunna genomföras. Af en sådan åtgärd skulle enligt gällande lag följa, att såväl i det nybildade tingslaget som i Rättviks tingslag skulle komma att årligen hållas ett vårting med tre samt ett höstting med två allmänna sammanträden, och därjämte skulle i regeln komma att i hvartera tingslaget årligen hållas två särskilda sammanträden för tingens afslutande. Om en sådan tingsordning infördes i Nedan-Siljans domsaga, skulle därigenom visserligen ofvanberörda missförhållanden ej blifva fullständigt undanröjda, men den därstädes nu rådande långsamheten vid rättsskipningen skulle dock genom en dylik förbättring af tingsordningen blifva i ej ringa mån afhjälpt, likasom ock därigenom skulle beredas ett ökad antal tillfällen för befolkningen att få sina ansökningsärenden af domstolarna handlagda.

På grund af hvad jag sålunda anför, får jag härmed hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t taga under öfvervägande, huruvida Leksands och Gagnefs tingslag må vardas förenade till ett tingslag med tingsställe vid Leksands kyrka.»

Framställning till Riksdagen om åtgärder för större skyndsamt i fråga om inställande för häradsrätt af personer, som häktats för brott.*

I förordningen den 10 april 1810 är stadgadt, att domaren på landet bör hålla rannsaking med häktade personer inom tre veckor, efter det domaren fått underrättelse om häktingen.

* En med denna lika lydande framställning gjorde jag till 1914 års första lagtima Riksdag, men kom den framställningen då icke under pröfning.

På senare tider hafva flera gånger förslag väckts om ändring i detta gamla stadgande. Så föreslog Kungl. Maj:t i sitt vid 1886 års riksdag framlagda stora förslag till lag angående vissa delar af rättegången i brottmål, att rannsakingen i regeln skulle börjas inom tio dagar, efter det hos häradsrätten eller domaren anmälts, att målet mot den häktade hänskjutits till domstol. Detta förslag blef dock af Riksdagen afslaget. Vid 1900 års riksdag behandlades frågan ånyo, men äfven då förföll densamma. Sedermera aflät emellertid Riksdagen den 13 april 1904 till Kungl. Maj:t en skrifvelse med begäran om ett förslag till lagbestämmelser, ägnade att åstadkomma större skyndsamhet, än nu råder, beträffande för brott häktade personers inställande för domstol och företagande af fortsatt rannsaking med dessa personer, där sådan rannsaking erfordras. Och i denna skrifvelse anförde Riksdagen i ifrågavarande hänseende, att den i 1810 års förordning stadgade tiden af tre veckor borde kunna minskas till fjorton dagar, dock med undantag för vissa orter inom landet, där tiden fortfarande borde få utsträckas till tre veckor.

I samma 1904 års skrifvelse framställde Riksdagen i öfrigt följande önskemål. Riksdagen erinrade om den fara för den personliga frihetens obehöriga kränkning, som vore förenad därmed, att lagen ej fastställt någon bestämd tid, utöfver hvilken anmälan till domstol om häktningsverkställande ej finge uppskjutas. Och förklarade Riksdagen sig anse, att såsom allmän regel borde härutinnan stadgas, att anmälan om häktning borde utan uppskof göras hos vederbörande domstol. Undantagsvis borde dock ett anstånd af fjorton dagar vara medgifvet samt med afseende å särskildt vidlyftiga och invecklade rannsakingar ett något längre anstånd. Vidare uttalade Riksdagen sig för, att rådstufvurätt, som nu enligt 1810 års förordning är skyldig att företaga rannsaking med häktad person inom åtta dagar efter det anmälan om häktningen ingått, borde redan inom fyra dagar efter nämnda anmälan hålla rannsakingen. Därjämte borde enligt Riksdagens mening bestämmelser meddelas äfven om den tid, inom hvilken underrätt borde fortsätta rannsaking med häktad person, därest målet behöfde uppskjutas.

Det genom 1904 års skrifvelse hos Kungl. Maj:t anmälda ärendet är på Kungl. Maj:ts pröfning beroende. Af Kungl. Maj:t i ärendet infordrade utlåtanden från öfverståthållarämbetet och Konungens befallningshafvande i länen hafva emellertid inkommit tillika med ett flertal af öfverståthållarämbetet och vissa befallningshafvande införskaffade yttranden från andra myndigheter. Af den sålunda verkställda utredningen bekräftas hvad Riksdagen i sin skrifvelse själf uttalade, nämligen att den föreliggande frågan ej kunde på ett fullt tillfredsställande sätt lösas utan i

samband med en reform af den svenska straffprocessen i dess helhet, men utredningen gifver ock vid handen, att den af Riksdagen nu ifrågasatta reformen sannolikt kommer att stöta på stora svårigheter. Många skiftande förslag framläggas i ämnet af de hörda myndigheterna. Öfverståthållarämbetet framhåller såsom sin mening, att man ej kan stanna vid de af Riksdagen framförda önskemålen, utan att en mera omfattande reform måste anses påfordrad, i hvilket hänseende öfverståthållarämbetet förordar, att för Riksdagen måtte framläggas förslag till lag om förberedande undersökning i brottmål samt om häktning i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ofvanberörda år 1886 framlagda förslag. Öfverståthållarämbetet anför härom, bland annat, följande: »Att inskränka förändringen till bestämelse angående den tid, inom hvilken anmälan om häktning skall göras hos domstol, samt förkortning af den tid, inom hvilken rannsaking skall af domstol företagas och, där så erfordras, fortsättas, synes mindre tjänligt. Det erkända behovet af fullständigare och bättre föreskrifter fylles uppenbarligen icke därmed. Det blir ock svårt att öfverskåda, hvilken verkan en sådan ändring af en eller annan föreskrift kommer att medföra. I allmänhet torde det väl få erkännas, att såväl det allmännas som den häktades bästa mest tillgodoses därigenom, att de förhållanden, som röra brottet, utredas och den bevisning, som finnes, samlas och ordnas, innan rannsakingen af domstolen företages. Därigenom främjas just möjligheten af en snabb och fullständig rannsaking i målet. Så vidt möjligt undvikas därvid uppskof med dess afdömande.» — Af flera utaf de hörda myndigheterna upptages till behandling den i Riksdagens skrifvelse ej alls berörda frågan om rätt att anhålla och taga i förvar för brott misstänkta personer, och framhålles i flera yttranden nödvändigheten däraf, att lagbestämmelser i detta ämne utfärdas. Konungens befallningshafvande i Malmöhus län uttalar härutinnan, att han finner frågan, huruvida en för brott misstänkt person får före häktningen tagas i förvar för den förberedande undersökningen, huru länge han får för detta ändamål kvarhållas, hvarest han under tiden skall förvaras och huru därunder skall med honom beträffande hans underhåll och i andra afseenden förfaras, vara vida mera beaktansvärd än spörsmålet om tiden, inom hvilken anmälan om häktningen skall göras hos domstolen. Öfverhufvud får man af myndigheternas i ärendet afgifna yttranden den uppfattningen, att det af Riksdagen till Kungl. Maj:t hänskjutna ärendet i själfva verket är af större omfattning än af Riksdagens skrifvelse synes framgå, och att frågan om förundersökningens rätta ordnande är en under nuvarande förhållanden mycket svårlost fråga. Det har därför synts mig vara att befara, att de af Riksdagen i 1904 års skrifvelse ifrågasatta lagbestämme-

serna ej skola komma till stånd förrän i sammanhang med den stora rättegångsreformen, och att den nu föreslagna reformen följaktligen skall uppskjutas till en oviss framtid. Och med anledning häraf har jag trott mig böra genom förevarande framställning underställa Riksdagens pröfning, huruvida det ej kunde anses lämpligt att snarast möjligt och oberoende af mera svårlösta frågor söka åstadkomma en ändring af ofvanberörda bestämmelse i 1810 års förordning, att rannsaking med häktad person skall af häradsrätt företagas inom tre veckor, efter det domaren erhållit underrättelse om häktningen. Det af Riksdagen härutinnan väckta förslaget om förkortning af nämnda tid till fjorton dagar har vunnit understöd af nästan alla länsstyrelserna, och den reformen är ju äfven synnerligen enkel att genomföra. Enligt Riksdagens förslag skulle, såsom ofvan nämnts, för vissa orter tre veckors anstånd fortfarande medgifvas. En närmare undersökning härutinnan skulle emellertid otvifvelaktigt komma att visa, att ett längre anstånd än fjorton dagar endast i ett fåtal domsagor finge anses behöfligt. — Jag har ansett mig ej böra här upptaga frågan om en motsvarande ändring af 1810 års förordning, så vidt angår rådstufvurätternas rannsakingar med häktade personer, emedan flera länsstyrelser under åberopande af, såsom det synes, goda skäl afstyrkt Riksdagens framställning i denna del.

Vid bedömandet af frågan om förkortning af den för landsbygden i förevarande hänseende gällande tiden af tre veckor bör ihågkommas, att garantierna mot obehöriga häktningar i vårt land icke äro mycket starka. Det måste därför vara af synnerlig vikt, att domstolen så snart som möjligt sättes i tillfälle att pröfva häktningsåtgärdens laglighet. Förhållandena kunna för öfrigt vara sådana, att häktningen väl kan anses hafva varit med skäl företagen, men domstolen i allt fall på grund af det förändrade skick, hvori saken för domstolen föreligger, finner skäl att lösgifva den häktade. Äfven med hänsyn till sådana fall är det uppenbarligen angeläget, att häktade personer skyndsammast inställas inför domstol.

Den af Riksdagen i förevarande hänseende ifrågasatta förkortningen af den i 1810 års förordning stadgade tiden af tre veckor till fjorton dagar kan visserligen synas ej vara mycket afsevärd. Men då genom en sådan ändring med säkerhet skulle vinnas, att årligen många häktade personer, för hvilkas kvarhållande i häkte laga skäl ej föreligga, skulle blifva af häradsrätterna lösgifna flera eller färre dagar tidigare än hvad nu är fallet, och då för öfrigt ingen för brott häktad person, han må vara skyldig eller oskyldig, bör hållas i rannsakingshäkte längre än nödigt är, borde en dylik enkel reform ej behöfva ytterligare fördröjas år efter år. Enligt hvad som blifvit upplyst under förevarande ärendes tidigare be-

handling inom Riksdagen lösgåfvo häradsrätterna vid första rannsakingen 266 häktade personer år 1896, 246 år 1897 och 307 år 1898. Denna statistik är visserligen numera tämligen gammal, men någon anledning finnes nog ej att antaga, att förhållandena i ifrågavarande hänseende på senare tider väsentligen förändrats i sådan riktning, att nämnda siffror nu skulle vara för höga. Tvärtom torde med föranledande af lagen den 22 juni 1906 angående villkorlig straffdom under de senare åren ännu flera häktade personer hafva blifvit frigifna vid första rannsakingen än förut. Nu förhåller det sig naturligtvis så, att många af de häktade personer, som af häradsrätt lösgifvas vid första rannsakingen, då varit häktade allenast en eller ett par veckor eller kanske allenast några dagar. En förkortning från tre veckor till fjorton dagar af tiden, inom hvilken domen måste efter underrättelse om häktningen hålla rannsaking med den häktade, skulle således ingalunda i alla de fall, då häktad person af häradsrätt lösgifves vid första rannsakingen, hafva någon betydelse. Men det kan, såsom ofvan anförts, med visshet antagas, att en dylik förkortning af berörda tid skulle årligen för ett stort antal häktade personer, som af häradsrätt frigifvas vid första rannsakingstillfället, betyda en förkortning af deras häktnings tid, det vill med andra ord säga en minskning af det oförskylda lidande, som de nu måste underkasta sig i följd af den ofullkomlighet, som vidlåder vår processlagstiftning.

På flera orter inom landet råder den seden, att då någon häktas, som skall rannsakas vid häradsrätt, vederbörande åklagare ej direkt underrättar härads höfdingen om häktningen, utan sänder meddelandet härom till Konungens befallningshafvande, som i sin ordning underrättar härads höfdingen. På sådant sätt fördröjes ju på dessa orter i många fall den första rannsakingen onödigtvis. Det synes därför vara skäl att i sammanhang med den ifrågasatta ändringen af 1810 års förordning föreskrift meddelas därom, att härads höfdingen omedelbart skall af åklagaren underrättas om häktningen. I skrifvelse den 31 december 1902 har dåvarande justitieombudsmannen gjort en framställning till Kungl. Maj:t i sådant syfte, och är det ärendet på Kungl. Maj:ts pröfning beroende.

Skulle, på sätt ofvan ifrågasatts, bestämmelser varda utfärdade till åstadkommande af större skyndsamhet beträffande häktade personers inställande för häradsrätt, kunde i sammanhang därmed lämpligen bestämmelser meddelas om den tid, inom hvilken underrätt bör fortsätta rannsaking med häktad person, därest icke särskilda omständigheter påkalla längre uppskof. Härom saknas stadganden för närvarande.

På grund af hvad jag anfördt får jag härmed vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det tacktes Kungl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lagbestämmelser, ägnade att åstadkomma större skyndsamhet, än nu råder, i fråga om inställande för häradsrätt af personer, som häktats för brott.

Statsrådet och chefen för justitiedepartementet har på förfrågan tillkännagifvit, att sedan början af senaste lagtima riksdag icke någon förklaring af lag, i den ordning 19 § regeringsformen bestämmer, blifvit af Kungl. Maj:t meddelad.

För fullgörande af den i 14 § af instruktionen för justitieombudsmannen lämnade föreskrift om afgifvande af redogörelse för behandlingen af Riksdagens hos Kungl. Maj:t anmälda beslut och gjorda framställningar har jag från de särskilda statsdepartementen införskaffat uppgifter, ej mindre om hvilka åtgärder blifvit vidtagna i anledning af 1914 års första lagtima Riksdags skrifvelser, än äfven — beträffande sådana genom föregående Riksdagars skrifvelser hos Kungl. Maj:t anhängiggjorda ärenden, hvilka vid 1913 års slut voro i sin helhet eller till någon del oafgjorda — om hvilka åtgärder blifvit med samma ärenden vidtagna under de fyra första månaderna af innevarande år.

De sålunda vunna upplysningarna, som angifva samtliga ifrågavarande ärendens ställning vid utgången af april månad 1914, innefattas i tre särskilda, i bilagan till denna berättelse intagna förteckningar.

Stockholm i justitieombudsmansexpeditionen i maj 1914.

OSSIAN BERGER.

Knut von Matern.

Berättelse af kommitterade till tryckfrihetens vård;

afgifven vid andra lagtima riksmötet år 1914.

TILL RIKSDAGEN.

Under den förflutna delen af innevarande år hafva kommitterade haft att pröfva åtskilliga från chefens för justitiedepartementet ombud inkomna anmälningar om tryckta skrifers indragning jämlikt 4 § 12 mom. tryckfrihetsförordningen. Samtliga de förordnanden, dessa anmälningar afsett, tillhoppa 6, hafva kommitterade förklarad skola äga bestånd.

De sålunda indragna skrifterna hafva utgjorts af följande broschyrer, upprop eller andra flygskrifter, nämligen: »När vapnen vridits ur förtryckets hand»; »Antimilitaristisk katekes» (indragen två gånger); »Ett enigt folk»; »Om jag vore mor...» och »Varför tviflar du inte?»; samt »Proklamation till Sverges värnpliktsskyldige arbetareungdom».

Indragning af berörda skrifter har ägt rum å pansarbåten »Wasa», inom Oscar-Fredriksborgs fästning, inom sjömanskårens kasern i Karlskrona, inom flottans område i Stockholm, vid Västernorrlands regemente och vid truppförbanden i Boden.

Vid afgörandet af förenämnda ärenden har icke någon meningsskiljaktighet yppats bland kommitterade.

Stockholm i maj 1914.

OSSIAN BERGER.

OSCAR MONTELIUS.	TEOFRON SÄVE.	E. A. KARLFELDT.
JOH. HELLNER.	ERNST TRYGGER.	SIXTEN VON FRIESEN.

Knut von Matern.

BILAGA

till

JUSTITIEOMBUDSMANNENS ÄMBETSBERÄTTELSE

till 1914 års andra lagtima Riksdag.

I.

*Förteckning på 1914 års första lagtima Riksdags till Kungl. Maj:t aflåtna skrivelser, jämte anteckningar om de åtgärder, som under de fyra första månaderna af nämnda år vidtagits i anledning af samma skrivelser.**

Justitiedepartementet.

1. Riksdagens skrivelse af den 13 februari 1914, angående val af Riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare. (11.)
1914 den 28 februari i statsrådet anmäld och lagd till handlingarna.
2. af den 27 februari, i anledning af vissa af Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under andra hufvudtiteln gjorda framställningar. (2.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.
3. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om kommission, handelsagentur och handelsresande samt till lag om ändrad lydelse af 2 § i förordningen den 4 maj 1855 angående handelsböcker och handelsräkningar. (48.)
Den 18 april 1914 utfärdades lag i ämnet.
4. af den 28 februari, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 18 § 3, 12, 19, 47, 48, 49, 52 och 56 punkterna i lagen om val till Riksdagen. (47.)
Lag i detta ämne utfärdad den 18 mars 1914.

Utrikesdepartementet.

5. Riksdagens skrivelse af den 13 februari 1914, angående regleringen af utgifterna under riksstatens tredje hufvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet. (3.)

* Det vid slutet af hvarje rubrik utsatta siffertalet utvisar skrivelstens nummer i fjortonde samlingen af bihanget till Riksdagens protokoll.

1914 den 6 mars föredragen, hvarvid Kungl. Maj:t förordnade, att Riksdagens i förevarande skrifvelse anmälda beslut skulle delgifvas statskontoret till kännedom och efterrättelse i hvad på detta ämbetsverk ankomme.

Landtförsvarsdepartementet.

6. Riksdagens skrifvelse af den 3 mars 1914, angående vissa utgifter under riksstatens tionde hufvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (10.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

Civildepartementet.

7. Riksdagens skrifvelse af den 2 mars 1914, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående utgifter för kapitalökning i afseende å post- och telegrafverket. (4.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

8. af samma dag, i anledning af väckta motioner angående ävägabringande af sådan ändring i förordningen om kommunalstyrelse på landet, att bestämmelsen om kommunalstämmoprotokolls uppläsande i kyrka borttages. (5.)

Kungl. Maj:t har den 2 april 1914 anbefallt vederbörande myndigheter att afgifva utlåtande i ärendet. Dessa utlåtanden hafva ännu ej inkommit.

9. af den 27 februari, i anledning af vissa af Kungl. Maj:t under sjätte hufvudtiteln af statsverkspropositionen gjorda framställningar äfvensom åtskilliga inom Riksdagen väckta motioner rörande utgifter under samma hufvudtitel. (6.)

Beträffande *punkten 41* har Kungl. Maj:t den 28 mars 1914 beslutit erforderliga åtgärder.

I öfriga delar är skrifvelsen beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

10. af den 3 mars, angående vissa utgifter under riksstatens tionde hufvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (10.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

11. af den 2 mars, i anledning af väckt motion om gratifikation åt professorn Gustav Sundbärg. (53.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

12. Riksdagens skrivelse af den 2 mars, angående rätt för ordförande i pensionsnämnd att i tjänstären den använda tjänstefrimärken och tjänstebrefkort. (55.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

13. af den 1 mars, i anledning af väckta motioner om dels ändring i lagen om förbud mot handels idkande under vissa tider af dygnet, dels ock meddelande af lagbestämmelser i syfte att på lämpligt sätt begränsa den tid å sön- och helgdagar, under hvilken matvaru-, frukt- och blomsterbutiker må hållas öppna. (56.)

Anmälades den 2 april 1914; och anbefalldes därvid socialstyrelsen att verkställa den i skrifvelsen afsedda utredning samt afgifva det förslag, hvartill styrelsen finner samma utredning föranleda. Sådant förslag har ännu icke inkommit.

Finansdepartementet.

14. Riksdagens skrivelse af den 13 februari 1914, angående regleringen af utgifterna under riksstatens första hufvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hof- och slottsstaterna. (1.)

Vid föredragning den 2 april 1914 af denna skrivelse har Kungl. Maj:t förordnat, att innehållet af skrifvelsen skulle meddelas riksmarskalksämberet och statskontoret till kännedom och efterrättelse.

15. af den 3 mars, i anledning af vissa af Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under sjunde hufvudtiteln gjorda framställningar. (7.)

Den 2 april 1914 meddelade Kungl. Maj:t beslut med anledning af skrifvelsen.

16. af samma dag, angående vissa utgifter under riksstatens tionde hufvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (10.)

Den 2 april 1914 har Kungl. Maj:t med anledning af skrifvelsen meddelat beslut i hvad på finansdepartementet ankommer samt förordnat, att innehållet af skrifvelsen skulle i berörda del meddelas statskontoret till kännedom och efterrättelse.

17. af den 24 februari, om tullfrihet för nickeloxidul och nickeloxid. (43.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

18. af den 28 februari, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse af §§ 8 och 17 i förordningen den 5 juni 1909 angående grunderna för stadshypoteksföreningars bildande och verksamhet. (49.)

Den 9 mars 1914 har Kungl. Maj:t utfärdat förordning i ämnet.

19. Riksdagens skrivelse af den 2 mars, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående återlämnande till vederbörade af fyra aktier i numera upplösta aktiebolaget Svappavaara malmfält. (50.)
Den 24 april 1914 meddelade Kungl. Maj:t beslut i ämnet.
20. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter hemmansägaren Andreas Moberg från Plombo Östergård i Stengårdshults socken. (51.)
Vid föredragning den 20 mars 1914 har Kungl. Maj:t förordnat, att denna skrivelse skulle meddelas vederbörande till kännedom.
21. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter arbetaren Nils Larsson från Ljusne. (52.)
Vid föredragning den 20 mars 1914 har Kungl. Maj:t förordnat, att denna skrivelse skulle meddelas vederbörande till kännedom.

Ecklesiastikdepartementet.

22. Riksdagens skrivelse af den 2 mars 1914, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om rätt för församling att utse ordförande i skolrådet. (8.)
I ärendet hafva utlåtanden infordrats från öfverståthållarämbetet och alla Konungens befallningshafvande i länen äfvensom från samtliga ecklesiastika konsistorier. Dessa utlåtanden hafva ännu icke fullständigt inkommit.
23. af samma dag, angående åtgärder för beredande af ökad trygghet åt folk- och småskollärarinnor, som hafva sin bostad i ensamt liggande skolor. (54.)
I ärendet hafva utlåtanden infordrats från samtliga Konungens befallningshafvande i länen och domkapitel i riket. Dessa utlåtanden hafva ännu icke fullständigt inkommit.
24. af den 3 mars, angående vissa utgifter under riksstatens tionde hufvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (10.)
Kungl. Maj:t har, i hvad på ecklesiastikdepartementets föredragning ankommer, den 18 april 1914 meddelat slutliga beslut i ärendets olika delar.

Jordbruksdepartementet.

25. Riksdagens skrifvelse af den 2 mars 1914, i anledning af vissa af Kungl. Maj:t under nionde hufvudtiteln af statsverkspropositionen gjorda framställningar äfvensom åtskilliga inom Riksdagen väckta motioner rörande utgifter under samma hufvudtitel. (9.)

Anmälades den 20 mars 1914, därvid af skrifvelsen föranledda åtgärder beslötos.

26. af den 3 mars, angående vissa utgifter under riksstatens tionde hufvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (10.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

27. af den 24 februari, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af lägenheter från förra häradshöfdingbostället Normlösa n:r 1 Bredgård i Östergötlands län. (15.)
28. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af lägenheter från förra militiebostället Västerlösa n:r 6 Kornettsgård och förra häradsskrifvarbostället Västerlösa n:r 7 Södergård i Östergötlands län. (16.)
29. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af en lägenhet från förra länsmansbostället Unnerstad n:r 2 Mellangård i Östergötlands län. (17.)
30. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af vissa till kronoparken Bona i Östergötlands län hörande lägenheter. (18.)
31. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af en lägenhet från förra häradshöfdingbostället Norr Ladugård n:r 1 i Östergötlands län. (19.)
32. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af ett område från förra militieboställena Alvastra n:r 1, 2, 3 och 4 m. m. i Östergötlands län. (20.)
33. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af lägenheter från förra militiebostället Fettjestad n:r 2 Ågård i Östergötlands län. (21.)

34. Riksdagens skrifvelse af den 24 februari, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af lägenheter från förra skogvaktarbostället Åstad n:r 1 i Östergötlands län. (22.)
35. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af lägenheter från förra militiebostället Skedagården n:r 1 i Östergötlands län. (23.)
36. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af en lägenhet från förra profossbostället Horsaberg n:r 1 i Jönköpings län. (24.)
37. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af lägenheter från förra militiebostället Hamneda n:r 5 Kronogård i Kronobergs län. (25.)
38. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af lägenheter från Roma klosters kungsgård i Gottlands län. (26.)
39. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af lägenheter från förra militiebostället Bjärröd n:r 1 i Kristianstads län. (27.)
40. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af en lägenhet från förra häradshöfdingbostället Näs n:r 1 i Göteborgs och Bohus län. (28.)
41. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af lägenheter från de till kronopark afsatta förra militieboställena Musland och Bullarby Östergården i Göteborgs och Bohus län. (29.)
42. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af lägenheter från förra militiebostället Östra Näreby n:r 1 i Göteborgs och Bohus län. (30.)
43. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af det till förra kronofogdebostället Bullsäng n:r 6 Storegård i Älfsborgs län hörande Mellanskiftet. (31.)
44. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af en lägenhet från förra militiebostället Horn n:r 7 och 8 Bredegård i Skaraborgs län. (32.)

45. Riksdagens skrifvelse af den 24 februari, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af lägenheter från det till kronopark afsatta förra militiebostället Finnäs n:r 1 i Jämtlands län. (33.)
46. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af lägenheter från Vänngarns kungsgård i Stockholms län. (34.)
47. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående disposition af medel, som influtit i ersättning för af kronan verkställd förbättring å ett Vapnö fideikomissegendom i Hallands län tillhörande flygsandsfältområde. (35.)
48. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af lägenheter från förra militiebostället Bölnorp n:r 1 med Bölnorp n:r 2 i Östergötlands län. (36.)
49. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af lägenheter från förra militiebostället Stora och Lilla Alviken n:r 1 och 2 m. m. i Östergötlands län. (37.)
50. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af lägenheter från förra militiebostället Kloster n:r 1 i Kalmar län. (38.)
51. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af lägenheter från förra militiebostället Lilla Bjurum n:r 1 och 2 jämte Uppsala n:r 2 i Skaraborgs län. (39.)

Sistberörda tjugufem skrivelser anmäldes den 6 mars 1914, därvid förordnades, att hvad Kungl. Maj:t och Riksdagen i dessa ärenden beslutat skulle meddelas domänstyrelsen till kännedom och efterrättelse, hvarjämte erforderliga beslut i öfrigt fattades.

52. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af rätt till bearbetande af icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord. (40.)

Anmäldes den 6 mars 1914, därvid förordnades, att hvad Kungl. Maj:t och Riksdagen i detta ärende beslutat skulle meddelas domänstyrelsen till kännedom.

53. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af kronan tillhörande jordägarandelar i grufvor. (41.)

Anmäldes den 6 mars 1914, därvid kungörelse i ämnet utfärdades.

54. Riksdagens skrivelse af den 24 februari, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående tillstånd för delägarna i Lösings häradsallmänning att sälja viss del däraf. (42.)

Anmälde den 6 mars 1914, därvid förordnades, att hvad Kungl. Maj:t och Riksdagen i detta ärende beslutat skulle meddelas vederbörande till kännedom och efterrättelse.

II.

Särskild förteckning på sådana i förteckningen under I här ofvan upptagna ärenden, som vid utgången af april månad år 1914 i sin helhet eller till någon del icke hos Kungl. Maj:t förevarit till slutligt afgörande.

Justitiedepartementet.

2. Riksdagens skrifvelse af den 27 februari 1914, i anledning af vissa af Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under andra hufvudtiteln gjorda framställningar. (2.)

Landtförsvarsdepartementet.

6. Riksdagens skrifvelse af den 3 mars 1914, angående vissa utgifter under riksstatens tionde hufvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (10.)

Civildepartementet.

7. Riksdagens skrifvelse af den 2 mars 1914, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående utgifter för kapitalökning i afseende å post- och telegrafverket. (4.)
8. af den 2 mars, i anledning af väckta motioner angående åvägabringande af sådan ändring i förordningen om kommunalstyrelse på landet, att bestämmelsen om kommunalstämmoprotokolls uppläsande i kyrka borttages. (5.)

9. Riksdagens skrivelse af den 27 februari, i anledning af vissa af Kungl. Maj:t under sjätte hufvudtiteln af statsverkspropositionen gjorda framställningar äfvensom åtskilliga inom Riksdagen väckta motioner rörande utgifter under samma hufvudtitel. (6.)
10. af den 3 mars, angående vissa utgifter under riksstatens tionde hufvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (10.)
11. af den 2 mars, i anledning af väckt motion om gratifikation åt professorn Gustav Sundbärg. (53.)
12. af samma dag, angående rätt för ordförande i pensionsnämnd att i tjänst-ärenden använda tjänstefrimärken och tjänstebrefkort. (55.)
13. af den 1 mars, i anledning af väckta motioner om dels ändring i lagen om förbud mot handels idkande under vissa tider af dygnet dels ock meddelande af lagbestämmelser i syfte att på lämpligt sätt begränsa den tid å sön- och helgdagar, under hvilken matvaru-, frukt- och blomsterbutiker må hållas öppna. (56.)

Finansdepartementet.

17. Riksdagens skrivelse af den 24 februari 1914, om tullfrihet för nickeloxidul och nickeloxid. (43.)

Ecklesiastikdepartementet.

22. Riksdagens skrivelse af den 2 mars 1914, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om rätt för församling att utse ordförande i skolrådet. (8.)
23. af samma dag, angående åtgärder för beredande af ökad trygghet åt folk- och småskollärarinnor, som hafva sin bostad i ensamt liggande skolhus. (54.)

Jordbruksdepartementet.

26. Riksdagens skrivelse af den 3 mars 1914, angående vissa utgifter under riksstatens tionde hufvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (10.)
-

III.

*Förteckning på ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från Riksdagen före år 1914, men vid 1913 års slut varit i sin helhet eller till någon del oafgjorda, jämte uppgifter om den behandling, dessa ärenden undergått under de fyra första månaderna år 1914.**

Justitiedepartementet.

1. Riksdagens skrivelse af den 3 mars 1893, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 105 § i skiftesstadgan. (7.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

2. af den 5 maj 1893, om åtgärder till motverkande af osedlighet. (90.)
Beträffande behandlingen af det i ärendet afgifna betänkandet hänvisas till hvad från civildepartementet meddelas angående Riksdagens skrivelse den 11 maj 1903 om åtgärder mot smittosamma könssjukdomars spridning.

3. af den 11 maj 1894, om utredning rörande bolags förvärf af jordegendom i vissa delar af landet. (119.)

De sakkunniga, åt hvilka uppdragits att biträda inom justitiedepartementet med en undersökning rörande omfattningen af bolags jordförvärf i mellersta och södra delarna af riket och af sådant jordförvärf uppkomna menliga verkningar m. m., aflämnade den 10 mars 1913 betänkande angående jordfördelningen i Värmlands län och därmed sammanhängande förhållanden. Konungens befallningshafvande i berörda län och kammarkollegium hafva anbefallts att afgifva utlåtande enhvar öfver viss del af betänkandet. Konungens befallningshafvandes utlåtande har inkommit, men ännu ej kammarkollegiets. Den föranstaltade undersökningen fortgår.

4. af den 8 maj 1897, angående beredande af ordnade förhållanden med afseende å vissa kringvandrare, i synnerhet de s. k. tattarna. (80.)

Förslag härutinnan har ej ännu afgifvits af den kommitté, till hvilken ärendet öfverlämnats.

* Det vid slutet af hvarje rubrik utsatta siffertalet utvisar skrifvelsens nummer i ti-
onde (fjortonde) samlingen af bihanget till vederbörande Riksdags protokoll.

5. Riksdagens skrivelse af den 8 maj 1897, angående vidtagande af åtgärder för kontroll öfver vården och förvaltningen af fromma stiftelser inom landet. (82.)

Ärendet har under år 1914 icke undergått någon behandling.

6. af den 11 maj 1898, med begäran om utarbetande af förslag till ny legostadga. (102.)

Ärendet beror fortfarande på Kungl. Maj:ts pröfning.

7. af den 10 maj 1899, i anledning af väckta motioner angående ändrad lagstiftning om skillnad i trolofning och äktenskap. (90.)

Sedan de öfver det af lagberedningen afgifna betänkande med förslag till lag om äktenskaps ingående och upplösning och därmed sammanhörande lagförslag infortrade utlåtandena numera fullständigt inkommit, har lagrådets utlåtande öfver förslaget infordrats. Sådant utlåtande har ännu ej afgifvits.

8. af den 12 maj 1899, i anledning af väckt motion angående ändrad lydelse af 2, 20 och 21 §§ i lagen om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring samt 6 § i lagfartsförordningen. (127.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

9. af den 8 maj 1900, i anledning af väckt motion angående tillägg till 11 kap. strafflagen. (65.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

10. af den 9 maj 1900, i anledning af Riksdagens år 1899 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1898. (81.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

11. af den 20 mars 1901, i anledning af väckt motion angående ändring af 117 § i skiftesstadgan. (27.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

12. af samma dag, i anledning af väckt motion angående ändring af 26 kap. 4 § byggningsbalken i syfte att åstadkomma tillräckliga och lämpliga lokaler för häradsrätternas sammanträden. (28.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

13. af den 1 maj 1901, i anledning af Riksdagens år 1900 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1899. (64.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

14. af den 1 juni 1901, i anledning af väckta motioner angående lagstift-

ningsåtgärder för vidmakthållande af jordbruksnäringen inom skogsbygderna i Norrland och Dalarne. (128.)

Ärendet har under år 1914 ej undergått någon behandling.

15. Riksdagens skrifvelse af den 15 april 1902, i anledning af väckta motioner om åstadkommande af förbättrade bestämmelser till skydd för omyndigas egendom. (41.)

Ärendet beror fortfarande på Kungl. Maj:ts pröfning.

16. af den 26 april 1902, angående allmänna bestämmelser, afseende skydd för djur vid deras transporterande. (48.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

17. af den 7 maj 1902, i anledning af väckt motion om ändring af vissa delar af lagen om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring den 27 juni 1896. (62.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

18. af 8 maj 1902, angående offentliga revisorer. (83.)

De i ämbetsberättelsen till 1913 års Riksdag omnämnda sakkunniga hafva ännu icke afgifvit sitt betänkande.

19. af den 10 maj 1902, i anledning af Riksdagens år 1901 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1900. (80.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

20. af den 11 maj 1902, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag, innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, och till lag om ändrad lydelse af 19 kap. 20 § och 20 kap. 3 § strafflagen. (87.)

Ärendet har under år 1914 ej varit föremål för behandling.

21. af den 13 maj 1902, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken m. m., så vidt angår den vid behandlingen af propositionen inom Riksdagen väckta frågan om ett vidsträcktare användande af fyllnadsed. (94.)

Ärendet har under år 1914 ej undergått någon behandling.

22. af den 20 maj 1902, i anledning af väckt motion med förslag dels till lag, innefattande särskilda bestämmelser i afseende å vissa bolag, dels till lag angående ändring af vissa paragrafer i lagen om aktiebolag den 28 juni 1895. (135.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

23. Riksdagens skrivelse af den 20 maj 1902, angående tryckfrihetsförordningens föreskrifter om boktryckerier och om tillsynen öfver tryckta skrifter offentlighörande. (139.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

24. af den 4 mars 1903, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändrade bestämmelser rörande bokföringsskyldighet. (20.)

I fråga om denna skrivelse hänvisas till hvad ofvan under 18 meddelats.

25. af den 18 mars 1903, i anledning af väckta motioner om ändrad lydelse af 9 kap. 1 § giftermålsbalken m. m. (33.)

Lagberedningen har ännu icke afgifvit förslag i ämnet.

26. af den 28 mars 1903, i anledning af väckt motion i fråga om lagfart å fång till tomt i municipalsamhälle eller köping m. m. (41.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

27. af den 22 april 1903, i anledning af väckt motion angående ändrade bestämmelser om sammanträffande af brott m. m. (58.)

Ärendet har under år 1914 icke varit föremål för någon behandling.

28. af den 15 maj 1903, i anledning af väckta motioner om ändrade bestämmelser rörande förekommande och släckning af skogseld. (107.)

Sedan lagrådet afgifvit infordradt utlåtande öfver ett inom jordbruksdepartementet upprättadt förslag i ämnet, är ärendet föremål för fortsatt behandling inom nämnda departement.

29. af den 22 mars 1904, i anledning af väckt motion med förslag till ändrad lydelse af 17 kap. 7 § handelsbalken. (24.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

30. af den 7 april 1904, i anledning af väckt motion om ändring af 136 § i skiftesstadgan m. m. (34.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

31. af samma dag, i anledning af väckt motion angående undanskiftande i mindre bemedlade dödsbon af medel till minderårigt barns underhåll och uppfostran. (37.)

Lagberedningen har ännu icke afgifvit förslag i ämnet.

32. af samma dag, i anledning af väckt motion om tillägg till 14 kap. 45 § strafflagen. (38.)

Den kommitté, till hvilken ärendet öfverlämnats, har ännu ej däri afgifvit förslag.

33. af den 13 april 1904, i anledning af dels justitieombudsmannens framställning om åtgärder för större skyndsamhet i fråga om för brott häktade perso-

ners inställande för domstol dels ock två i liknande syfte afgifna motioner. (65.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

34. Riksdagens skrifvelse af den 10 maj 1904, i anledning af väckta motioner angående ändringar i gällande vattenrättslagstiftning. (97.)

Ärendet har under år 1914 varit föremål för fortsatt behandling inom justitiedepartementet.

35. af den 19 maj 1904, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kungl. Maj:t dels med begäran om framläggande af förslag till lag angående gemensamhetsskogar för kommuner, korporationer och enskilda dels ock i fråga om viss ändring i förordningen angående skogsvårdsstyrelser den 24 juli 1903. (166.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

36. af den 31 mars 1905, angående åtgärder för inskränkning af kungörelsens uppläsande i kyrkorna. (50.)

Ärendet har öfverlämnats till en på civildepartementets föredragning förordnad sakkunnig för utredande af hithörande frågor.

37. af den 6 maj 1905, i anledning af väckt motion angående lagbestämmelser i syfte att bereda innehafvare af förlagsinteckning större trygghet mot förlust i de fall, då rörelsen öfverlättes å annan person eller flyttas från ort till annan. (117.)

Ärendet har under år 1914 ej varit föremål för någon behandling.

38. af den 12 maj 1905, i anledning af väckt motion angående utarbetande af förslag till lag om försäkringsaftal. (132.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

39. af den 19 maj 1905, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående inrättande af ett nytt statsdepartement för handel, industri och sjöfart. (182.)

Sedan de öfver det af kommerskollegiekommittén och departementalkommittéerna afgifna betänkande med förslag angående inrättande och organiserande af ett nytt statsdepartement för ärenden rörande handel, industri och sjöfart, handelsdepartementet, infordrade utlåtanden numera fullständigt inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

40. af den 20 februari 1906, i anledning af väckta motioner angående skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till lag rörande invallning. (4.)

Ärendet är fortfarande föremål för behandling inom justitiedepartementet.

41. Riksdagens skrivelse af den 28 mars 1906, i anledning af väckt motion angående revision af skiftesstadgan och därmed sammanhängande författningar. (40.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

42. af den 2 maj 1906, i anledning af väckt motion angående skrivelse till Konungen med begäran om framläggande af förslag till lag om dödande af bortkomna handlingar. (97.)

Ärendet beror fortfarande på Kungl. Maj:ts pröfning.

43. af den 8 maj 1906, i anledning af väckta motioner angående dels revision af konkurslagen m. m. dels ock tillägg till 73 § i samma lag. (104.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

44. af den 12 maj 1906, om ändring eller upphäfvande af mom. 7 i kungl. brefvet den 17 oktober 1778 m. m. (136.)

Lagberedningen har ännu icke afgifvit förslag i ämnet.

45. af den 25 maj 1906, i anledning af ifrågasatt inskränkning af de ordinarie häradshöfdingarnas tjänstledighet samt skärpta kompetensvillkor för erhållande af domarförordnande. (188.)

Ärendet har under år 1914 icke varit föremål för behandling.

46. af den 15 mars 1907, i anledning af väckta motioner angående skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till lagbestämmelser mot användande af mutor eller bestickning vid ekonomiska uppgörelser. (31.)

Den kommitté, till hvilken ärendet öfverlämnats, har ännu ej däri afgifvit förslag.

47. af den 20 mars 1907, angående sociala regeringsärendenas sammanförande under ett statsdepartement m. m. (59.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

48. af den 19 april 1907, i anledning af väckta motioner i fråga om utom äktenskapet födda barns och deras mödrars rättsliga ställning. (75.)

Lagberedningen har ännu icke inkommit med förslag i ämnet.

49. af den 23 april 1907, i fråga om skogslikvider vid laga skiften och hemmansklyfningar. (78.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

50. af den 30 april 1907, i fråga om ändring af lagen den 27 juni 1902, innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar. (93.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

51. Riksdagens skrifvelse af den 19 februari 1908, i anledning af justitieombudsmannens framställning om ändring af vissa bestämmelser i 24 kap. strafflagen. (13.)

Ärendet har under år 1914 icke undergått någon behandling.

52. af den 3 mars 1908, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående behörighet för gift kvinna att under vissa villkor vara förmyndare för sin man, som förklarats omyndig. (24.)

Lagberedningen har ännu icke afgifvit förslag i ämnet.

53. af samma dag, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Konungen angående lag om adoption. (25.)

Sedan de öfver det af lagberedningen afgifna betänkande med förslag till lag om adoption och vissa därmed sammanhörande lagförslag inforrade utlåtandena numera fullständigt inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

54. af den 24 mars 1908, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om förekommande af olägenheter i följd af bebyggande af områden, som därtill äro ur hälsosynpunkt otjänliga. (38.)

Ärendet beror fortfarande på Kungl. Maj:ts pröfning.

55. af den 4 april 1908, angående vidtagande af åtgärder för införande af förenklade bestämmelser i fråga om anteckning i kyrkobok rörande från utlandet återinflyttade svenskar, särskildt med afseende på deras äktenskapsförhållanden. (51.)

Sedan de öfver det af lagberedningen afgifna betänkande med förslag till lag om äktenskaps ingående och upplösning och därmed sammanhörande lagförslag inforrade utlåtandena numera fullständigt inkommit, har lagrådets utlåtande inforrats i ärendet. Sådant utlåtande har ännu icke inkommit.

56. af den 8 april 1908, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående undersökning af sinnesbeskaffenheten hos tilltalad, som af underrätt dömts till döden eller straffarbete på listid. (56.)

Medicinalstyrelsens i ärendet inforrade utlåtande har ännu icke inkommit.

57. af den 25 april 1908, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående revision af gällande bestämmelser om bötesstraffet m. m. (62.)

Professorn J. C. W. Thyréns arbete i anledning af det honom i ärendet lämnade uppdrag har under året fortgått. Under år 1914 har professorn Thyré till justitiedepartementet afgifvit tredje delen af »Principerna för en strafflagsreform».

58. Riksdagens skrifvelse af den 25 april 1908 i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående sådan ändring i gällande lag, att gift person må kunna erhålla lifförsäkring, med trygghet att försäkringssumman kommer hans familj till godo. (63.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

59. af samma dag, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående öfvervakande af villkorligt dömda och villkorligt frigifna förbrytare m. m. (68.)

De i senaste ämbetsberättelsen omnämnda sakkunniga hafva ännu ej afgifvit förslag i ämnet.

60. af den 6 maj 1908, i anledning af väckt motion om ändring af 20, 21 och 22 §§ i lagen om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring den 27 juni 1896. (108.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

61. af den 15 maj 1908, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till strafflag för krigsmakten, lag om införande af den nya strafflagen för krigsmakten samt hvad i afseende därå iakttagas skall, lag angående ändring i vissa delar af förordningen om krigsdomstolar och rättegången därstädes den 11 juni 1868, lag angående ändring af 1 och 4 §§ i förordningen angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag, den 30 maj 1873 samt lag angående ändring af 10 § i värnpliktslagen den 14 juni 1901. (123.)

Sedan lagrådets utlåtande öfver förslag till ny krigslagstiftning m. m. afgifvits, beror ärendet på Kungl. Maj:ts pröfning.

62. af den 22 maj 1908, angående rätt att i vissa fall utöfva rösträtt vid riksdagsmannaval genom valedels insändande till valförrättaren. (137.)

De i ärendet infordrade utlåtandena hafva ännu ej fullständigt inkommit.

63. af samma dag, angående åtgärder för tillgodoseende af krafvet på en mera enhetlig och sakkunnig behandling af de ärenden, som angå kommunikationer och allmänna arbeten. (138.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

64. af samma dag, angående ifrågasatt ändring af 4 § tryckfrihetsförordningen. (139.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

65. af samma dag, angående ifrågasatt ändring af 5 § 2 och 3 mom. tryckfrihetsförordningen. (140.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

66. Riksdagens skrivelse af den 1 juni 1908, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående stämpelafgiften. (215.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

67. af den 9 mars 1909, i anledning af väckta motioner dels om skrivelse till Kungl. Maj:t angående vidgad rätt för medlem af svenska kyrkan att därur utträda dels ock om ändrad lydelse af 4 § i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd. (26.)

Ärendet beror fortfarande på Kungl. Maj:ts pröfning.

68. af samma dag, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående borttagande ur strafflagstiftningen af påföljden förlust af medborgerligt förtroende. (29.)

De i senaste ämbetsberättelsen omnämnda sakkunniga hafva ännu ej afgifvit förslag i ämnet.

69. af den 16 mars 1909, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag i fråga om rätt att förändra fideikommiss i fast egendom till penningfideikommiss. (47.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

70. af samma dag i anledning af väckt motion om ändring af 5 kap. 3 § strafflagen. (48.)

Den kommitté, till hvilken ärendet öfverlämnats, har ännu ej däri afgifvit förslag.

71. af samma dag, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t om villkorlig doms användande utan inskränkning beträffande fylleri eller därmed sammanhängande förseelser. (49.)

De i senaste ämbetsberättelsen omnämnda sakkunniga hafva ännu ej afgifvit förslag i ämnet.

72. af den 27 april 1909, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående afskaffande af edgång m. m. (98.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

73. af den 13 maj 1909, angående bestämmelser mot onödigt pläggande af husdjur vid slakt. (152.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

74. af den 22 maj 1909, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 33, 35 och 37 §§ i förordningen den 16 juni 1875 angående in-teckning i fast egendom, till lag om ändrad lydelse af 79 och 104 §§ utsökningslagen, till lag om särskild värdering af afsöndrad lägenhet samt till lag om ändrad lydelse af 1 § andra stycket och 2 § andra stycket i lagen den 18 oktober 1907 angående ryttar-, soldat- och båtsmanstorps befriande i vissa fall från ansvar för in-teckning i stamhemmanet, dels ock en i samband därmed stående motion. (217.)

Ärendet har ej under år 1914 varit föremål för någon behandling.

75. Riksdagens skrivelse af den 4 mars 1910, i anledning af justitieombudsmannens framställning till Riksdagen angående lag om husrannsakan. (25.)
Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.
76. af den 11 mars 1910, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående rätt för kvinna att innehafva klockarbefattning. (29.)
Ärendet beror fortfarande på Kungl. Maj:ts pröfning.
77. af samma dag, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande af möjlighet för vissa samhällen att på mindre betungande villkor med full äganderätt komma i besittning af gatumark, som upplåtits till allmänt begagnande. (31.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.
78. af den 30 april 1910, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af den till Hanekinds häradsbor anslagna kronolägenheten Måshult n:r 1 i Skeda socken. (76.)
Ärendet beror fortfarande på Kungl. Maj:ts pröfning.
79. af den 30 maj 1910, i anledning af Kungl. Maj:ts propositioner n:r 50—53 angående ändrad lydelse af vissa §§ i grufvestadgan m. m. (153.)
Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.
80. af den 16 februari 1911, i anledning af justitieombudsmannens framställning till Riksdagen om upphäfvande af adelsmäns rätt till särskildt forum i vissa mål. (13.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.
81. af den 1 mars 1911, i anledning af väckta motioner om skrivelse till Kungl. Maj:t angående bättre förmånsrätt för kommunalutskylder m. m. (25.)
De sakkunniga, till hvilka skrivelsen öfverlämnats, hafva ännu icke afgifvit förslag i ämnet.
82. af den 17 mars 1911, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 1 § i lagen om inteckning i fartyg. (33.)
Det från kommerskollegium infortrade utlåtandet har numera inkommit, hvarefter utlåtande i ärendet inforrats från landbruksstyrelsen.
83. af den 21 mars 1911, i anledning af väckt motion om tillägg till 37 § i lagen angående stadsplan och tomtindelning. (47.)
Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.
84. af den 7 april 1911, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 11 § i lagen angående äganderätt till skrift. (55.)
De för behandling af frågan om ändrad lagstiftning rörande den litterära och konstnärliga äganderätten m. m. tillkallade sakkunniga hafva ännu ej inkommit med förslag i ämnet.

85. Riksdagens skrifvelse af den 20 maj 1911, i anledning af väckta motioner rörande ändringar i den proportionella valmetoden. (138.)

Sedan de i senaste ämbetsberättelsen omnämnda utlåtandena numera fullständigt inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

86. af den 20 februari 1912, i anledning af justitieombudsmannens framställning till Riksdagen angående ändring af bestämmelserna om danaarf. (19.)

De i senaste ämbetsberättelsen omförmälta utlåtandena hafva ännu ej fullständigt inkommit.

87. af den 24 februari 1912, i anledning af dels utaf justitieombudsmannen dels ock af enskild motionär hos Riksdagen väckta förslag om vissa ändringar i lagen angående villkorlig straffdom. (24.)

De i senaste ämbetsberättelsen omnämnda sakkunniga hafva ännu icke afgifvit förslag i ämnet.

88. af samma dag, i anledning af justitieombudsmannens framställning till Riksdagen om ändring i 1 § af förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming. (29.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

89. af samma dag, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående afsöndring af lägenheter från prästerskapets löneboställen under löpande arrendetid. (30.)

Ärendet beror på Kungl. Maj:ts pröfning.

90. af den 6 mars 1912, i anledning af väckta motioner om ändring i lagen den 31 augusti 1907 angående stadsplan och tomtindelning. (34.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

91. af den 15 mars 1912, i anledning af väckt motion om åvägabringande af utredning och förslag i fråga om ägande- och dispositionsrätten till såväl allmän väg som förutvarande sådan väg. (39.)

Ärendet beror på Kungl. Maj:ts pröfning.

92. af den 17 april 1912, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående lagstiftning i visst syfte rörande bysamfälligheter. (63.)

De i senaste ämbetsberättelsen omnämnda utlåtandena hafva ännu icke fullständigt inkommit.

93. af den 1 maj 1912, angående utredning om fängelseläkarnes kompetens i rättspsykiatriskt afseende. (81.)

I ärendet infordradt utlåtande* från medicinalstyrelsen har ännu ej inkommit.

94. Riksdagens skrifvelse af den 17 maj 1912, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t i fråga om viss ändring i gällande lagstiftning angående förvärfvande och förlust af medborgarrätt. (132.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.
95. af den 28 maj 1912, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ändring af 12 kap. 3 § rättegångsbalken. (230.)
Sedan lagrådet afgifvit utlåtande öfver ett inom justitiedepartementet i ämnet upprättadt lagförslag, beror ärendet på Kungl. Maj:ts pröfning.
96. af den 4 mars 1913, i anledning af väckt motion om ändring i 6 kap. 4 § strafflagen. (21.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.
97. af den 8 mars 1913, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående anordnande af tillsyn öfver förvaltningen af donerade medel och stiftelser. (22.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.
98. af den 13 mars 1913, i anledning af väckt motion angående ändring i 27 § i lagen den 1 juli 1898 om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige. (30.)
Det från Konungens befallningshafvande i Norrbottens län i ärendet infordrade utlåtandet har ännu ej inkommit.
99. af den 21 april 1913, angående utredning och förslag i fråga om beredande af möjlighet för utom äktenskapet födt barn att erhålla kännedom om sin fader. (56.)
Lagberedningen har ännu ej afgifvit förslag i ämnet.
100. af den 26 april 1913, i anledning af väckt motion om utarbetande och framläggande af förslag till ändrade bestämmelser om internationella rättsförhållanden rörande äktenskap. (58.)
Sedan de i senaste ämbetsberättelsen omnämnda utlåtandena numera fullständigt inkommit, har lagrådet anbefallts att afgifva utlåtande öfver lagberedningens förslag. Sådant utlåtande har ännu ej inkommit.
101. af samma dag, i anledning af justitieombudsmannens framställning till Riksdagen angående vidtagande af åtgärder för ernående af en snabbare rättsskipning i högsta domstolen. (59.)
Sedan f. d. justitierådet J. Hellner inkommit med i ärendet anbefalld utredning jämte utkast till lagändringar, beror ärendet på Kungl. Maj:ts pröfning.

102. Riksdagens skrifvelse af den 26 april 1913, i anledning af väckta motioner om dels ändring af 24 kap. 3 § strafflagen dels ock skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om inskränkning i rätten att plocka skogsbär å annans mark. (60.)

De i ärendet infordrade utlåtandena hafva ännu ej fullständigt inkommit.

103. af den 6 maj 1913, angående ifrågasatt stadgande om förfarings sättet, då kvarstad meddelas å gods af viss beskaffenhet. (72.)

De i senaste ämbetsberättelsen omnämnda utlåtandena hafva ännu ej fullständigt inkommit.

104. af den 28 maj 1913, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran om lagstiftningsåtgärder för åstadkommande af aflösning i vissa fall af marken till lägenhetsinnehafvares besittningar på ofri enskild grund. (161.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

105. af den 30 maj 1913, angående utredning och förslag åsyftande rätt för enskilda fastighetsinnehafvare att för tillgodogörande af vatten till hushöf öfver annans fastighet framdraga ledning. (194.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

Af dessa ärenden äro således de under 7, 55 och 100 antecknade föremål för granskning af lagrådet, de under 2, 3, 4, 18, 24, 25, 31, 32, 36, 44, 46, 48, 52, 56, 57, 59, 62, 68, 70, 71, 81, 82, 84, 86, 87, 92, 93, 94, 98, 99, 102 och 103 upptagna föremål för behandling af särskilda kommitterade eller sakkunniga, lagberedningen eller annan myndighet eller ock föremål för annan utredning samt de öfriga på pröfning beroende.

Landtförvarsdepartementet.

1. Riksdagens skrifvelse af den 14 maj 1899, angående regleringen af utgifterna under riksstatens fjärde hufvudtitel, innefattande anslagen till landtförsvaret. (63.)

Ärendet är hvilande i afvakten på vidare utredning och afgörande i sammanhang med fråga om ny inkvarteringsförordning.

2. af den 26 april 1911, i anledning af väckt motion angående utredning i fråga om försäljning af vissa delar af det s. k. Järfvafältet invid Stockholm m. m. (58.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

3. Riksdagens skrivelse af den 24 februari 1912, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående upphörande af den i värnpliktslagen föreskrifna mönstring med de värnpliktige m. m. (31.)

Sedan i ärendet infordrade utlåtanden från vederbörande myndigheter numera inkommit, är detsamma beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

4. af den 5 mars 1912, i anledning af väckta motioner om åvägabringande af utredning i syfte att åstadkomma förenkling i sammansättningen af inskrifningsnämnd. (33.)

Sedan i ärendet infordrade utlåtanden numera inkommit, är detsamma beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

5. af den 29 maj 1912, angående vidtagande af åtgärder till värnpliktiges skyddande mot förlust af innehafda anställningar i statens tjänst eller vid dess arbetsföretag på grund af inkallande till tjänstgöring. (259.)

Ärendet är hvilande i afvakten på vidare utredning.

6. af den 30 maj 1912, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående bestämmelser för användningen af kronans område å viss del af Vaxön jämte en i ämnet väckt motion. (265.)

Ärendet hvilat i afvakten på fastställande af stadsplan för Vaxholms stad.

7. af den 20 maj 1913, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående öfverlämnande till landtförsvaret af viss del af förra majorsbostället Gudhem n:r 1—9 jämte Holmäng n:r 1 Hulegård i Skaraborgs län i och för användning till remontdepå m. m. (100.)

Vid föredragning af denna skrivelse den 3 oktober 1913 föreskref Kungl. Maj:t,

att af förra majorsbostället Gudhem n:r 1—9 om 6 mantal jämte $\frac{1}{2}$ mantal Holmäng n:r 1 Hulegård i Skaraborgs län hufvudgården skulle vid utgången af löpande arrendetid den 14 mars 1914 öfverlätas från domänstyrelsen till landtförsvaret för att användas till remontdepå,

att den för närvarande å Haby förlagda remontdepån skulle den 30 september 1914 öfverflyttas till förenämnda kronoegendom Gudhem,

samt att för anordnande af remontdepå därstädes finge tagas i anspråk 53,668 kronor af fjärde hufvudtitelns allmänna besparingar; och skulle Kungl. Maj:t framdeles meddela beslut rörande ersättning till eller nedskrifning af statens domäners fond till följd af ifrågavarande markupplåtelse till landtförsvaret.

8. af den 30 maj 1913, angående regleringen af utgifterna under rikstatsens fjärde hufvudtitel, omfattande anslagen till landtförvarsdepartementet. (4.)

Vid föredragning af denna skrivelse den 18 juli 1913 fastställde Kungl. Maj:t till efterrättelse Riksdagens i punkterna 1:0—55:0 af nämnda skrivelse fattade beslut.

Samtidigt anbefalldes Kungl. Maj:ts arméförvaltningen att dels afgifva förslag till en mera rationell uppställning af utgifter under fjärde hufvudtiteln dels ock inkomma med utredning och förslag i fråga om de indragningar och besparingar, som möjligen kunde åstadkommas under hufvudtiteln.

Af dessa ärenden äro alltså de under 1, 5 och 8 omförmälta föremål för vidare utredning samt de öfriga beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

Sjöförsvarsdepartementet.

1. Riksdagens skrivelse af den 13 maj 1898, angående åtgärder till höjande af den svenska sjöfartsnärings och till främjande af svenska alsters afsättning i utlandet. (120.)

De sakkunniga, åt hvilka på grund af kungl. bref den 20 juni 1913 uppdragits att verkställa omarbetning af upprättade förslag till skeppsmättningsförfattningar m. m., hafva ännu icke fullgjort detta uppdrag.

2. af den 14 maj 1900, angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde (tionde) hufvudtitel. (80.)

Ärendet, som under innevarande år ej undergått någon särskild behandling, är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

3. af den 24 maj 1911, i fråga om ändrade grunder i vissa fall för sjöaflöning m. fl. förmåner, tillkommande personalen vid flottan under sjökommendering. (166.)

Detta ärende, som under år 1914 icke varit föremål för någon särskild behandling, är fortfarande beroende på pröfning i sammanhang med andra frågor.

4. af den 30 maj 1911, angående rätt för ägare till kronolotshemman att verkställa afsöndring från hemmanet. (210.)

Från lotsstyrelsen infordradt utlåtande i ärendet har ännu ej inkommit.

5. af den 29 maj 1912, rörande vidtagande af åtgärder till värnpliktigas skyddande mot förlust af innehafda anställningar i statens tjänst eller vid dess arbetsföretag på grund af inkallande till tjänstgöring. (259.)

Sedan marinförvaltningen den 31 januari 1914 afgifvit infordradt utlåtande med förslag i detta ärende, har ärendet den 3 mars 1914 öfverlämnats till landtförsvarsdepartementet.

6. af den 30 maj 1913, angående regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel, innefattande anslagen till sjöförsvarsdepartementet. (5.)

Kungl. Maj:ts har den 2 april 1914 uppdragit åt en kommitté att verkställa den i Riksdagens ifrågavarande skrivelse omförmälta utredning rörande utvidgning och moder-

nisering af flottans varf i Karlskrona; och är denna kommitté nu sysselsatt med fullgörande af detta uppdrag.

Af dessa ärenden äro alltså de under 1, 4 och 6 upptagna föremål för behandling af annan myndighet eller särskild utredning, det under 5 omförmälta öfverlämnadt till annat departement samt de öfriga beroende på pröfning.

Civildepartementet.

1. Riksdagens skrifvelse af den 11 mars 1902, i anledning af väckt motion om förklaring af 7 kap. 3 § strafflagen. (11.)

Ärendet beroende på utredning inom socialstyrelsen.

2. af den 8 maj 1902, i hvad den angår förslag till praktiska utbildningskurser för läkare för behörighet till vissa tjänstläkarbefattningar äfvensom i samband därmed förslag till vissa ändringar angående medicinska examina. (82.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

3. af den 11 april 1903, angående användning af torf till eldning vid statens järnvägar och öfriga verk. (53.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

4. af den 6 maj 1903, angående kompetensvillkoren för lokomotivpersonalen vid järnvägarna. (80.)

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har ännu icke inkommit med infordradt utlåtande öfver den s. k. trafiksäkerhetskommitténs betänkande och förslag, hvori afgifvits yttrande i detta ärende.

5. af den 11 maj 1903, angående åtgärder mot smittosamma könssjukdomars spridning. (87.)

De utlåtanden, som infordrats öfver den s. k. reglementeringskommitténs betänkande och förslag, hafva ännu icke fullständigt inkommit.

6. af den 9 mars 1904, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för anordnande af inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel. (14.)

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har ännu icke inkommit med infordradt utlåtande öfver den s. k. trafiksäkerhetskommitténs betänkande och förslag, hvori afgifvits yttrande i detta ärende.

7. af den 12 maj 1905, i anledning af väckt motion angående ändringar i lagen om försäkringsrörelse. (128.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

8. Riksdagens skrivelse af den 12 maj 1906, angående en allmän polisförfattning för rikets städer och därmed jämförliga orter. (135.)

Sedan vederbörande myndigheter inkommit med infortrade yttranden öfver de sakkunnigas betänkande i ämnet, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

9. af den 19 februari 1907, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till vissa hamnarbeten. (15.)

Ärendet, i hvad det angår anslag till iståndsättande af hamnen i Abekås, är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

10. af den 28 mars 1907, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder till betryggande af aftal rörande leverans af elektrisk energi m. m. (62.)

Den i ämbetsberättelsen till 1913 års Riksdag omförmälta kommittén har ännu icke inkommit med sitt betänkande.

11. af den 30 april 1907, med begäran om utredning och förslag rörande inrättandet af en statens arbetsförmedlingsanstalt till tjänst för utomlands bosatta svenskar. (91.)

Socialstyrelsen har ännu icke inkommit med utlåtande i ärendet.

12. af den 11 maj 1907, angående utredning, huruvida läkare må såsom straffpåföljd eller af annan orsak kunna frångävas rätten att utöfva läkarverksamhet. (133.)

Den i ämbetsberättelsen till 1913 års Riksdag omförmälta utredningen genom professorn T. Engströmer är ännu ej slutförd.

13. af samma dag, angående nedsättning i afgiften för växelprotest. (134.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

14. af samma dag, angående ordnandet af apoteksväsendet efter utgången af år 1920. (135.)

Den i ämbetsberättelsen till 1913 års Riksdag omförmälta kommitté har ännu icke afgifvit sitt betänkande i ämnet.

15. af den 29 maj 1907, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående rättegångsbiträde åt genom olycksfall i arbete skadad arbetare. (217.)

Ålderdomsförsäkringskommittén har ännu icke afgifvit utlåtande i ärendet.

16. af den 2 juni 1908, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjätte hufvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet. (6.)

Beträffande sjätte punkten, angående lönereglering för landsstaterna i länen m. m., har Konungens befallningshafvande i Stockholms län ännu icke inkommit med infordradt utlåtande i fråga om möjligheten af Stockholms läns upphörande såsom administrativ enhet.

17. af den 3 mars 1908, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl.

Maj:t angående revision af lagen om fosterbarns vård. (23.)

Fattigvårdslagstifningskommittén har ännu ej afslutat den begärda revisionen.

18. Riksdagens skrivelse af den 6 maj 1908, angående vidtagande af åtgärder för den nomadiserande lappbefolkningens vidmakthållande. (113.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

19. af den 28 maj 1908, angående ändringar i nu gällande föreskrifter rörande skyddskoppypmpning. (182.)

Från vederbörande myndigheteter m. fl. infortrade utlåtanden i ärendet hafva ännu icke inkommit.

20. af den 20 maj 1909, i anledning af väckt motion om anslag till rättgångsbiträden att tillhandagå genom olycksfall i arbetet skadade arbetare eller deras efterlevande för utbekommande af dem enligt lag tillkommande ersättning. (192.)

Ålderdomsförsäkringskommittén har ännu icke afgifvit utlåtande i ärendet.

21. af den 25 maj 1909, angående ändrade bestämmelser rörande automobiltrafik. (245.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

22. af den 29 mars 1910, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående söndagshvila inom vissa arbetsområden. (40.)

Ärendet, som under år 1912 slutligen afgjorts i fråga om handels idkande å viss tid af sön- och helgdag, är i öfriga delar beroende på utredning inom socialstyrelsen.

23. af den 9 april 1910, i anledning Riksdagens år 1909 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1908. (66.)

Ärendet, i hvad detsamma rör det centrala arkivväsendets ordnande i Stockholm så vidt angår civildepartementet äfvensom i hvad det afser utgallring ur de reviderade länsräkenskaperna, är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

24. af den 3 maj 1910, angående utredning i fråga om mindre kostbara järnvägars med 0,6 meters spårvidd betydelse för den ekonomiska utvecklingen. (91.)

Järnvägsstyrelsen har ännu icke inkommit med anbefalld utredning i ämnet.

25. af den 31 maj 1910, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar m. m. (145.)

Statskontoret har ännu icke inkommit med yttrande och förslag rörande sättet för bestridande af kostnaden för pensionering af statens järnvägars personal.

26. af den 30 maj 1911, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjätte hufvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet. (6.)

Beträffande nionde punkten i skrivelsen, angående omreglering af förste provinsialläkar- och provinsialläkarväsendet har densamma under år 1914 icke varit föremål för något Kungl. Maj:ts beslut.

27. Riksdagens skrivelse af den 30 maj 1911, angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet. (9.)

Ärendet i hvad det rör hamnanläggning vid Torekov är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

28. af den 28 april 1911, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående rätt för kommuner att upplägga fonder för vissa ändamål. (74.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

29. af den 27 maj 1911, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående om- och tillbyggnad af Stockholms hospital m. m. (190.)

Medicinalstyrelsen har ännu icke inkommit med infordradt yttrande i anledning af hvad Riksdagen i omförmälta skrivelse anført i fråga om verkställande af utredning rörande det inom riket befintliga antalet för omgifningen vådliga eller synnerligen störande idioter m. m.

30. af den 29 maj 1911, angående åvägabringande af utredning rörande åtgärder mot faran af kronisk arsenikförgiftning. (205.)

De i senaste ämbetsberättelsen omförmälta sakkunniga hafva ännu icke inkommit med den begärda utredningen.

31. af samma dag, i fråga om med sjukvård sysselsatta kvinnors arbetsförhållanden. (206.)

De i ämbetsberättelsen till 1913 års Riksdag omförmälta sakkunniga hafva ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

32. af den 31 maj 1911, angående åvägabringande af utredning rörande de mindre bemedlade klassernas bostadsförhållanden. (208.)

De i ämbetsberättelsen till 1913 års Riksdag omförmälta sakkunniga hafva ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

33. af samma dag, i anledning af Riksdagens år 1910 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1909. (242.)

Generalpoststyrelsen har ännu icke inkommit med anbefalld utredning i hvad mån de i poststadgan förekommande bestämmelserna angående försäkring af värdeförsändelser borde omarbetas i syfte att för allmänheten bereda större frihet vid och ökad möjlighet till sådan försäkring m. m.

34. af den 30 maj 1912, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjätte hufvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet. (6.)

Beträffande *fyrtioförsta punkten*, angående utredning i fråga om erforderliga åtgärder för tillgodoseende af behovet af ökad sinnessjukvård i riket, har medicinalstyrelsen ännu icke inkommit med infordradt förslag rörande nya sinnessjukanstalter.

I fråga om *sextiofjärde punkten*, angående inköp af vissa områden i Sorsele och Doretea socknar för nomadlapparnas behof af renbete m. m., har Kungl. Maj:t på gifven anledning ännu icke meddelat beslut.

35. Riksdagens skrivelse af den 13 april 1912, angående förkortande af stadgade tider för inlämnande af ansökning och öfverklagande af förslag till vissa tjänster. (58.)

Den i senaste ämbetsberättelsen omförmälta sakkunnige har ännu icke inkommit med förslag i ämnet.

36. af den 24 maj 1912, angående ändring i sättet för redovisning af genom exekutiv myndighet indrifna allmänna kommunala utskylder. (214.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

37. af samma dag, angående visst tillägg till byggnadsstadgan för rikets städer. (226.)

Sedan öfverintendentsämbetet, som anbefallts att taga skrifvelsen i öfvervägande vid afgifvande af det från ämbetet infortrade utlåtande öfver af särskilda kommitterade afgifvet förslag till byggnadsstadga för riket, inkommit med sådant utlåtande, har ärendet den 27 mars 1914 öfverlämnats till de sakkunniga för utredning rörande de mindre bemedlade klassernas bostadsförhållanden för afgifvande af utlåtande. Sådant utlåtande har ännu ej inkommit.

38. af den 28 maj 1912, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till en svensk utvandringslag. (229.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

39. af den 30 maj 1912, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående vissa utgifter för kapitalökning, i hvad angår civildepartementsärenden. (232.)

Trettioförsta punkten, om verkställande af utredning angående lämpligheten af att upplägga en statens lånefond för finansiering af företag, hvilka afse utbyggande af statens vattenfall förmedelst vattenfallsrätt, är, sedan vattenfallsstyrelsen numera inkommit med infordradt utlåtande i ämnet, beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

40. af den 28 maj 1912, angående utredning om åtgärder för bekämpande af spetälskesjukdomen i Sverige. (233.)

Det från medicinalstyrelsen infortrade utlåtandet har ännu icke inkommit.

41. af samma dag, angående undanröjande af i gällande författningar förefintliga hinder för producenter af lifsförnödenheter, jordbruks- och ladugårds-

produkter att i huru små partier som helst direkt till konsumenterna försälja sina alster. (244.)

Det från medicinalstyrelsen infordrade utlåtandet i ärendet har ännu icke inkommit.

42. Riksdagens skrivelse af den 29 maj 1912, angående sådan planläggning af statens och kommunernas arbeten, att största möjliga antal arbetare beredes arbete under tider och perioder, då större arbetslöshet inträder. (262.)

Från vederbörande myndigheter infordrade utlåtanden i ärendet hafva ännu icke fullständigt inkommit.

43. af den 30 maj 1913, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjätte hufvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet. (6.)

Punkten 21, angående anslag till anläggande af enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, är, sedan det i föregående ämbetsberättelse omförmälta förslag till plan numera inkommit från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

44. af den 13 mars 1913, i anledning af väckt motion om skrivelse till Konungen i fråga om utarbetande och framläggande af förslag till bestämmelser rörande utseende af suppleanter för stadsfullmäktige. (24.)

Ärendet är fortfarande beroende på särskild utredning inom civildepartementet.

45. af den 29 mars 1913, angående lindring i de mindre bemedlades kostnader för hospitalsvård. (31.)

De från vederbörande myndigheter infordrade utlåtanden hafva ännu icke fullständigt inkommit.

46. af den 8 april 1913, angående åstadkommande af en effektiv tandvård, särskildt vid landsbygdens små- och folkskolor. (52.)

De i senaste ämbetsberättelsen omförmälta sakkunniga hafva ännu icke inkommit med utredning och förslag i ämnet.

47. af den 24 april 1913, angående åtgärder till förekommande af oordningar å de svenska järnvägarna, som föranledas särskildt af berusade personer. (57.)

Järnvägsstyrelsen har ännu icke inkommit med infordrad utlåtande i ärendet.

48. af den 30 april 1913, i anledning af väckt motion om införande i förordningen om landsting af bestämmelser angående inskränkning i visst fall af tjänstgöringstiden för landstingsmän och deras suppleanter. (67.)

Ärendet är fortfarande beroende på särskild utredning inom civildepartementet.

49. af samma dag, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:ten angående viss ändring i gällande bestämmelser om kommunal rösträtt i stad. (68.)

Ärendet är fortfarande beroende på särskild utredning inom civildepartementet.

50. Riksdagens skrifvelse af den 6 maj 1913, angående förbud mot vilda djurs kringförande till förevisning. (71.)

Från vederbörande myndigheter infordrade utlåtanden hafva ännu icke fullständigt inkommit.

51. af den 9 maj 1913, angående utredning och förslag i fråga om åläggande för arbetsgivare vid större tillfälliga arbetsföretag att till gagn för sina arbetare vidtaga vissa anordningar. (80.)

Den i senaste ämbetsberättelsen omförmälta utredningen har ännu icke inkommit.

52. af den 20 maj 1913, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående förbättrade pensionsvillkor för viss personal, som i anledning af statens inköp af enskilda järnvägar öfvergått i statens järnvägars tjänst. (101.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

53. af den 26 maj 1913, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om behandling af alkoholister samt till lag om ersättning i vissa fall af allmänna medel till vittnen i mål enligt lag om behandling af alkoholister, dels ock i anledning däraf väckta motioner. (136.)

Öfverlämnad från justitiedepartementet i hvad angår frågan om anordnande af sådan statsanstalt för alkoholister, som afses i 2 § af lagen om behandling af alkoholister den 13 juni 1913. Sedan de i senaste ämbetsberättelsen omförmälta sakkunniga inkommit med förslag angående behovet och beskaffenheten af ifrågavarande statsanstalter för vård af alkoholister m. m., anmodade Kungl. Maj:t socialstyrelsen, öfverintendentensämbetet och nykterhetskommittén att häröfver afgifva utlåtanden. Efter det sådana utlåtanden inkommit, har departementschefen jämlikt bemyndigande den 28 mars 1914 tillkallat sakkunniga för ytterligare utredning i ämnet. Denna utredning har ännu ej blifvit slutförd.

54. af den 1 juni 1913, i anledning af väckta motioner angående utredning och förslag i fråga om upprensning och nyanläggning på statens bekostnad af inre farleder i Bohusläns skärgård. (146.)

Ärendet har ännu ej varit föremål för behandling.

55. af den 28 maj 1913, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående förbud för vissa utlänningar att här i riket vistas. (163.)

Sedan de i senaste ämbetsberättelsen omnämnda sakkunniga numera slutfört sitt arbete, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

56. af den 1 juni 1913, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till uppförande af ett hospital å biskopsbostället Sundby nr: 1 jämte i ämnet väckta motioner. (240.)

Medicinalstyrelsen har ännu icke inkommit med det i senaste ämbetsberättelsen omförmälta förslaget.

57. Riksdagens skrifvelse af den 1 juni 1913 i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till bestämmelser angående rätt till pension för extra ordinarie tjänstemän samt verkstads- och förrådsarbetare vid statens järnvägar m. m. (241.)

De i senaste ämbetsberättelsen omförmälta sakkunniga hafva ännu icke inkommit med förslag i ämnet.

58. af den 31 maj 1913, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående vissa utgifter för kapitalökning, i hvad angår civildepartementsärenden. (252.)

De i senaste ämbetsberättelsen omförmälta utredningar beträffande förbättring af Haparandas nuvarande uthamn Salmis m. m. hafva ännu icke inkommit.

Beträffande punkten 2 a, angående inköp af tomt och uppförande af byggnad i Uddevalla för post- och telegrafverkens behof, har öfverintendentsämbetet ännu icke inkommit med infordradt utlåtande.

Af dessa ärenden äro sålunda de under 1, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 22, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 56, 57 och 58 omförmälta föremål för behandling af annan myndighet eller särskild utredning samt de öfriga på pröfning beroende.

Finansdepartementet.

1. Riksdagens skrifvelse af den 11 maj 1884, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjätte hufvudtitel. (49.)

Anmäld i sammanhang med propositionen den 28 mars 1913 med förslag till lag om allmän pensionsförsäkring m. m.

Någon ytterligare åtgärd är sedermera ej vidtagen.

2. af den 5 maj 1888, angående omarbetning af förordningen den 12 februari 1864 om hvad i afseende å passagerarångfartygs byggnad, utrustning och begagnande iakttagas bör. (46.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

3. af den 16 maj 1895, om utarbetande och framläggande af förslag till lärlingslag. (91.)

Kommerskollegium och socialstyrelsen, dit de sakkunnigas betänkande remitterats, hafva ännu icke afgifvit utlåtande.

4. Riksdagens skrivelse af den 5 maj 1897, i anledning af väckt motion om ändrade grunder för den kommunala beskattningen. (65.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

5. af den 10 maj 1899, i anledning af Riksdagens år 1898 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1897, i hvad skrivelsen afser fråga om ersättning af järnvägstrafikmedel till tullverkets personal för öfvertidsarbete. (103.)

Järnvägsstyrelsen, dit ärendet remitterats, har ännu icke inkommit med utlåtande.

6. af den 11 maj 1900, angående förbättradt sätt för sjöfolks pensionering. (96.)

Se här ofvan under 1.

Anmäld i sammanhang med propositionen den 28 mars 1913 med förslag till lag om allmän pensionsförsäkring m. m.

Någon ytterligare åtgärd är sedermera ej vidtagen.

7. af den 27 februari 1901, med anhållan om förslag till bestämmelser om arfsskatts utgörande i vissa fall. (22.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

8. af den 13 maj 1901, angående åtgärder med hänsyn till transport af timmer sjöledes m. m. (80.)

Det från kommerskollegium infordrade utlåtandet öfver ett af tillkallade sakkunniga afgifvet betänkande och förslag har ännu ej inkommit.

9. af den 12 maj 1902, angående beskattning af tobak och tobaksfabrikat. (98.)

Det åt två sakkunniga gifna uppdraget att verkställa viss utredning i ämnet är ännu icke fullgjordt.

10. af den 11 april 1903, angående åtgärder mot de olägenheter, som förorsakas genom vissa slag af fabriksdrift. (52.)

Den kommitté, som fått i uppdrag att verkställa utredning och afgifva förslag i anledning af förevarande skrivelse, har ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

11. af den 13 maj 1904, angående undersökning rörande antalet vanföra och lytta i Sverige. (102.)

Ärendet är under handläggning af statistiska centralbyrån.

12. af den 17 maj 1904, i anledning af väckta motioner angående ändringar i gällande sjöfartslagstiftning. (155.)

Se under 2 här ofvan.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

13. af den 11 mars 1905, angående lagstiftningsåtgärder för stärfjande af illojal konkurrens. (20.)

Kommerskollegium har ännu ej afgifvit begärdt utlåtande öfver patent- och varumärkeskommitténs i föregående ämbetsberättelse omförmälta lagförslag.

14. Riksdagens skrifvelse af den 18 maj 1905, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående inredande i fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm af lokaler för utrikesdepartementet m. m. samt angående uppförande af ny byggnad för Kungl. Maj:ts kansli. (170.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

15. af den 3 mars 1906, i anledning af väckt motion angående åtgärder mot tobaksförbrukning bland ungdomen. (28.)

Det från medicinalstyrelsen infordrade utlåtandet har ännu icke inkommit.

16. af den 27 april 1906, i anledning af Riksdagens år 1905 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1904. (87.)

Ärendet, som afser frågan om regleringen af den till vissa stapelstäder utgående tolagsersättningen, har, såsom ämbetsberättelsen till 1913 års Riksdag utvisar, öfverlämnats till kommunalskattekommitterade. Dessa hafva ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

17. af den 19 maj 1906, i anledning af väckt motion om afskrifning af återstående köpeskillingen för hemman och lägenheter, som få till skatte lösas. (133.)

Det från kammarkollegium infordrade utlåtandet har ännu icke inkommit.

18. af den 8 mars 1907, angående sättet för verkställandet af stämpelbeläggning af stämpelpfiktiga handlingar och kontrollen därå. (28.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

19. af den 6 april 1907, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af egendomen nr 1 i kvarteret Sjöhästen i Klara församling i Stockholm samt ett inom Riksdagen väckt förslag i ärendet. (64.)

Någon åtgärd utöfver den i ämbetsberättelsen till 1912 års Riksdag omförmälta har icke vidtagits.

20. af den 8 april 1908, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående skyldighet för staten att erlægga skatt till kommun för staten tillhörig fastighet eller industriell anläggning. (55.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

21. af den 25 april 1908, i anledning af väckt motion om förbud mot drift af sulfatfabrik eller annat industriellt verk, som genom förorenande af luft eller vatten orsakar olägenheter för kringliggande bygd och dess befolkning. (61.)

Den kommitté, som fått i uppdrag att verkställa utredning och afgifva förslag i anledning af förevarande skrifvelse, har ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

22. Riksdagens skrifvelse af den 3 juni 1908, angående utredning om kommunernas bærkraft i förhållande till dem åliggande skattebördor m. m. (226.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

23. af den 2 mars 1909, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående tullverkets och varuemottagares ömsesidiga rättigheter och skyldigheter i fall, då tullafgift för inkommen vara oriktigt uppebiteras m. m. (22.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

24. af den 18 maj 1909, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan om förslag till lagbestämmelser i syfte att för vissa personer försvåra åtkomsten af starka drycker m. m. (161.)

Nykterhetskommittén har behandlat ärendet i sitt den 5 januari 1914 afgifna betänkande (V).

25. af den 22 maj 1909, i anledning af väckt motion om stämpel å bevis om tillstånd att köra med automobil å allmän väg eller gata m. m. (197.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

26. af den 9 april 1910, i anledning af väckta motioner om ändringar i gällande förordning angående försäljning af brännvin. (71.)

Nykterhetskommittén har behandlat ärendet i sitt den 5 januari 1914 afgifna betänkande (V).

27. af den 22 april 1910, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse af 3, 8, 41 och 58 §§ af förordningen den 18 september 1908 angående stämpelafgiften dels ock i ämnet väckta motioner. (74.)

Skrifvelsen är i vissa afseenden fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

28. af den 2 juni 1910, angående åtgärder mot användande af denaturerad brännvin såsom berusningsmedel. (159.)

Nykterhetskommittén har i den fråga skrifvelsen afser ännu icke afgifvit betänkande.

29. af den 9 juni 1910, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst dels ock i ämnet väckta motioner. (198.)

Skrifvelsen, i hvad den afser af Riksdagen begärd utredning i visst afseende, är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

30. af den 21 mars 1911, med begäran om utredning och förslag angående ändrade bestämmelser för beviljandet af de i 16 § af gällande brännvinsförsäljningsförordning omförmälta rättigheter. (46.)

Nykterhetskommittén har behandlat ärendet i sitt den 5 januari 1914 afgifna betänkande (V).

31. Riksdagens skrivelse af den 7 april 1911, i anledning af väckta motioner om skrivelse till Kungl. Maj:t angående fullt genomfördt kommunalt veto beträffande försäljning af vin och öl. (56.)

Nykterhetskommittén har behandlat ärendet i sitt den 5 januari 1914 afgifna betänkande (V).

32. af den 6 maj 1911, i anledning af väckta motioner afseende utredning rörande undanröjande af en på äktenskapsfrekvensen menligt inverkan oegentlighet i skattelagstiftningen. (108.)

Utredning och förslag i ämnet hafva ännu icke fullbordats af kommunalskattekommitterade.

33. af den 20 maj 1911, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af egendomen nr 2 i kvarteret Pärönträdet i Ulrika Eleonora församling i Stockholm m. m. (130.)

Det från öfverintendentsämbetet infortrade förslaget till villkor, under hvilka försäljning af egendomen borde äga rum, har ännu icke inkommit.

34. af den 25 maj 1911, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med tulltaxa för inkomna varor. (202.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

35. af den 27 maj 1911, i anledning af väckta motioner om ändringar i gällande förordning angående försäljning af brännvin. (226.)

Nykterhetskommittén har behandlat ärendet i sitt den 5 januari 1914 afgifna betänkande (V).

36. af den 29 maj 1911, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om bankrörelse och till lag om ändrad lydelse af 10 § i lagen den 5 juni 1909 angående emissionsbanker dels ock i ämnet väckta motioner. (237.)

Det af sakkunniga afgifna betänkandet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

37. af den 31 maj 1911, i anledning af Riksdagens år 1910 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1909. (242.)

Den i ämbetsberättelsen till 1912 års Riksdag omförmälta utredning har ännu icke fullbordats af öfverintendentsämbetet.

38. af den 24 februari 1912, i anledning af Kungl. Maj:ts i punkterna 11 och 27 under sjunde hufvudtiteln af statsverkspropositionen gjorda framställning angående tullverket. (22.)

På förekommen anledning hafva de förut omförmälta sakkunniga anmodats tillsvidare uppskjuta det af dem påbörjade utredningsarbetet.

39. af den 9 mars 1912, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl.

Maj:t i fråga om införande af stadgande om efterbeskattning i förordningen angående bevilning af fast egendom samt af inkomst. (37.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

40. Riksdagens skrivelse af den 7 maj 1912, angående beredande af möjlighet för municipalsamhällen att erhålla lån från vissa pensionsanstalter och kassor. (100.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

41. af samma dag, i anledning af väckt motion om utredning i fråga om utvidgning af Riksdagens bibliotek till ett centralt förvaltningsbibliotek m. m. (102.)

Det af sakkunniga afgifna betänkandet har den 18 april 1914 remitterats till åtskilliga verk och myndigheter för yttrande.

42. af den 11 maj 1912, i anledning af väckt motion med begäran om utredning och förslag angående utlämnande af lån åt kommuner från konungariket Sveriges stadshypotekskassa m. m. samt om anslag till utredningens verkställande. (125.)

De förut omförmälta sakkunniga hafva ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

43. af den 18 maj 1912, i anledning af väckt motion om upphäfvande af stämpelskatten å inrikes växlar. (138.)

Ärendet är slutbehandladt.

44. af den 24 maj 1912, angående utredning rörande skogsarbetarnas i Norrland och därmed jämförliga landsdelar ställning och lefnadsförhållanden. (147.)

Svar å den till kommerskollegium ställda remissen har ännu icke inkommit.

45. af samma dag, angående åtgärder i syfte att sjömanshusen må sättas i tillfälle att i större omfattning än för närvarande lämna tillfälliga understöd åt behöfvande arbetslösa sjömän. (170.)

Det från kommerskollegium infortrade utlåtandet har ännu icke inkommit.

46. af den 22 maj 1912, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående pensionering af distriktsveterinärer m. fl. (204.)

De sakkunniga, till hvilka ärendet öfverlämnats, hafva ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

47. af den 28 maj 1912, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om provianteringsfrilager. (217.)

Vid föredragning den 2 april 1914 af skrivelsen, i hvad densamma afser utvidgning af provianteringsfrilagersinstitutionen, har Kungl. Maj:t funnit densamma för närvarande icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

48. af samma dag, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående tullrestitution i vissa fall vid återutförsel af utländsk vara dels ock en i ämnet väckt motion. (220.)

Generaltullstyrelsen har i vissa af skrivelsen föranledda frågor ännu icke afgifvit utlåtande.

49. Riksdagens skrivelse af den 24 maj 1912, angående utredning rörande möjligheterna för en inhemsk tillverkning af mineraloljor och svafvel m. m. (227.)

De i föregående ämbetsberättelse omförmälta sakkunniga hafva ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

50. af den 29 maj 1912, angående vidtagande af åtgärder till värnpliktiges skyddande mot förlust af innehafda anställningar i statens tjänst eller vid dess arbetsföretag på grund af inkallande till tjänstgöring. (259.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

51. af samma dag, angående utfärdande af vissa bestämmelser, afseende lättnader vid inbetalning af kronoutskylder. (261.)

Statskontoret har ännu icke afgifvit utlåtande i ämnet.

52. af samma dag, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående expropriation i vissa fall af torp och andra lägenheter å rekognitionshemman m. m. (271.)

De i föregående ämbetsberättelse omförmälta sakkunniga hafva ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

53. af den 3 maj 1913, angående Kungl. Djurgårdens bevarande i största möjliga utsträckning såsom naturlig park. (69.)

De i föregående ämbetsberättelse omförmälta sakkunniga hafva ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

54. af den 17 maj 1913, angående ökad centralisering vid upphandling för statens räkning m. m. (82.)

De i föregående ämbetsberättelse omförmälta sakkunniga hafva ännu icke fullgjort sitt uppdrag.

55. af samma dag, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse af §§ 7, 8 och 12 i förordningen den 13 december 1912 angående tullrestitution i vissa fall vid återutförsel af utländsk vara. (115.)

Sedan utlåtanden afgifvits den 24 januari 1914 af generaltullstyrelsen och den 18 februari 1914 af generalpoststyrelsen, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

56. af samma dag, angående utfärdande af enhetliga bestämmelser för kommunernas bokföring. (116.)

I utlåtande den 9 mars 1914 har svenska stadsförbundets styrelse besvarat den gjorda remissen. Sakkunniga för utredning rörande statens och kommunernas skuldsättning hafva dock ännu icke afgifvit utlåtande.

57. Riksdagens skrivelse af den 21 maj 1913, i anledning af framställning från fullmäktige i riksgäldskontoret angående förstärkt amortering af statsskulden. (119.)

Ärendet är anmäldt i sammanhang med statsverkspropositionen till 1914 års första lagtima riksdag.

58. af den 30 maj 1913, i anledning af väckt motion om ändring i 7 § 2:o) b) förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt m. m. (140.)

Ärendet är föremål för utredning inom finansdepartementet.

59. af samma dag, i anledning af väckt motion om upphäfvande af tullen å ris, risgryn och rismjöl. (164.)

Sedan generaltullstyrelsen den 24 januari 1914 inkommit med utlåtande angående tullrestitution vid export af ristärkelse, risgryn och rismjöl, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

60. af samma dag, i anledning af dels Kungl. Maj:ts två särskilda propositioner med förslag till ändrad lydelse af vissa §§ i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering, den ena afseende jämväl ändring af de vid nämnda förordning fogade formulär, dels ock en i ämnet väckt motion. (251.)

Skrifvelsen i hvad den innefattar begäran om utredning i visst afseende, är föremål för behandling inom finansdepartementet.

Af dessa ärenden äro sålunda de under 43, 47 och 57 upptagna af Kungl. Maj:ts slutligen afgjorda, de under 3, 5, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 19, 21, 28, 32, 33, 37, 38, 41, 42, 44, 45, 46, 48, 49, 51, 52, 53, 54, 56, 58 och 60 omförmälta föremål för behandling af annan myndighet eller särskild utredning samt de öfriga på pröfning beroende.

Ecklesiastikdepartementet.

1. Riksdagens skrivelse af den 11 maj 1898, i anledning af Riksdagens år 1897 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1896. (84.)

Yttrande öfver af direktören Sven Nissvandt och förste revisorn K. Beckman upprättadt förslag till nytt formulär för Uppsala universitets hufvudbok har under år 1910 afgifvits af kanslern för rikets universitet. Därefter hafva statskontoret och kammarrätten anbefallts att i ärendet afgifva utlåtanden. Dessa utlåtanden hafva ännu icke inkommit.

2. af den 8 maj 1900, angående undervisning i teknisk hygien m. m. vid rikets tekniska läroverk. (61.)

Sedan Kungl. Maj:t den 4 oktober 1907 tillsatt en kommitté för afgifvande af utlåtande och förslag, huru den lägre tekniska undervisningen i riket lämpligen bör ordnas, har ärendet öfverlämnats till denna kommitté. Den 11 juni 1912 afgaf kommittén utlåtande och förslag, och därefter hafva åtskilliga myndigheter m. fl. anbefallts att afgifva yttranden öfver kommitténs förslag. Dessa yttranden hafva ännu icke fullständigt inkommit.

3. Riksdagens skrifvelse af den 3 juni 1901, om utredning rörande vissa ecklesiastika boställen. (130.)

Utredningen fortgår.

4. af den 26 april 1902, angående ändring i folkskolestadgan. (49.)
Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

5. af den 11 april 1903, angående användning af torf till eldning vid statens järnvägar och öfriga verk. (53.)
Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

6. af den 22 maj 1903, angående ny katekesutveckling för skolans behof. (158.)

Kungl. Maj:t har den 24 mars 1911 för en tid af tre år tillsatt en nämnd med uppdrag att granska förslag till läroböcker i den kristna tros- och sedeläran. Enligt inkommen redogörelse har nämnden verkställt fullständig granskning af fem till nämnden ingifna läroboksförslag och i samband därmed från viss synpunkt granskat jämväl en af framlidne professorn F. A. Johansson enligt uppdrag utarbetad »handledning för den första kristendomsundervisningen».

Kungl. Maj:t har den 19 december 1913 medgifvit, att nämndens verksamhet må fortsätta tills vidare under ytterligare tre år, räknadt från och med den 1 maj 1914.

7. af den 27 april 1905, i anledning af väckt motion angående grunderna för aflöning af lärare vid fortsättningsskolor. (101.)

Det från folkundervisningskommittén i ärendet infordrade utlåtandet har ännu icke inkommit.

8. af den 30 maj 1907, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet. (8.)

Punkten 33, angående uppförande af byggnader för landsarkivet i Östersund.
Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

9. af den 1 juni 1908, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet. (8.)

Punkten 30, angående statsbidrag för undervisning i slöjd.

Det från folkundervisningskommittén i ärendet infortrade utlåtandet har ännu icke inkommit.

10. Riksdagens skrivelse af den 6 maj 1908, i anledning af väckt motion om upphäfvande af bestämmelsen om kapellförsamlings skyldighet att deltaga i moderkyrkans byggnad och underhåll. (109.)

Kammarkollegium har anbefallts att anmoda Konungens befallningshafvande i samtliga län och domkapitlen att efter vederbörandes hörande afgifva yttranden i detta ärende samt med dessa yttranden jämte eget utlåtande till Kungl. Maj:t inkomma. Detta uppdrag är ännu ej fullgjordt.

11. af den 31 maj 1910, angående åtgärder för skolungdomens fostran till sparsamhet. (150.)

Sedan infortrade yttranden i ärendet inkommit, har postsparbanksstyrelsen underställt Kungl. Maj:t ett af styrelsen uppgjordt förslag i ämnet. Öfver sagda förslag hafva därefter öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk och öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor äfvensom samtliga domkapitel afgifvit infortrade utlåtanden. Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

12. af den 20 maj 1911, angående åvägbringande af utredning huru vården af rikets fornsaker bäst bör ordnas. (136.)

Kungl. Maj:t har den 29 september 1911 utfärdat kungörelse i viss del af ämnet samt beträffande den återstående delen af ärendet, efter det vitterhetsakademien däri afgifvit infordradt utlåtande, den 21 november 1913 uppdragit åt en kommitté att under samarbete, i den mån frågan rör öfverintendentsämbetet, med de den 29 oktober 1913 tillkallade sakkunniga för behandling af frågan om öfverintendentsämbetets omorganisation m. m. afgifva utlåtande och förslag till omorganisation af fornminnesvården i riket samt att undersöka möjligheten af och, i den mån omständigheterna därtill föranleda, afgifva förslag till ekonomiskt understödjande af fornminnesmuseerna.

Sådant utlåtande och förslag har ännu ej inkommit.

13. af den 31 maj 1911, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet. (8.)

Punkten 5, angående ändring i staten för universitetet i Uppsala i fråga om professuren i fysik.

Kanslern för rikets universitet har anbefallts att i god tid före den 1 januari 1915 inkomma med förslag till den ändring af universitetets inkomststat samt till de föreskrifter i öfrigt, som erfordras i sammanhang med den ändring af utgiftsstaten, som jämlikt Riksdagens i punkten anmälda beslut skall från och med den 1 oktober 1915 vidtagas i fråga om professuren i fysik.

Detta yttrande har ännu ej inkommit.

14. Riksdagens skrifvelse af den 29 maj 1911, angående regleringen af utgifterna under riksstatens tionde hufvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (10.)

Punkten 7, angående viss ändring i § 11 af nu gällande reglemente för småskollärares m. fl:s ålderdomsunderstödsanstalt.

Den 22 juni 1911 anbefalldes direktionen öfver folkskollärarnas pensionsinrättning att låta verkställa af Riksdagen under denna punkt begärd utredning samt därefter inkomma med förslag till de åtgärder, hvartill utredningen kunde föranleda.

Sedan ifrågavarande utredning och förslag inkommit, har ärendet öfverlämnats till lärarlönenämnden.

15. af den 26 april 1912, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående inköp af vissa delar af ön Björkö i Mälaren. (78.)

Ärendet är, sedan infortrade utlåtanden inkommit, beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

16. af den 30 april 1912, angående åtgärder för motarbetande af missbruk af tobak och kaffe. (80.)

Kungl. Maj:t har den 31 oktober 1913 anbefallt medicinalstyrelsen att afgifva utlåtande i ärendet. Sådant utlåtande har ännu icke inkommit.

17. af den 24 maj 1912, angående utredning beträffande en planmässigt bedriven nykterhetsundervisning såväl inom som utom skolan. (213.)

Efter det socialstyrelsen den 18 december 1913 inkommit med utlåtande i ärendet, är detsamma nu beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

18. af den 28 maj 1912, angående utredning i fråga om beredande af statsbidrag för å epileptikerhem vårdad, icke sinnesslö fallandesjuk. (236.)

Kungl. Maj:t har den 18 november 1912 anbefallt medicinalstyrelsen att afgifva utlåtande i detta ärende. Detta utlåtande har ännu icke inkommit.

19. af den 29 maj 1912, angående vidtagande af åtgärder till värnpliktigas skyddande mot förlust af innehafda anställningar i statens tjänst eller vid dess arbetsföretag på grund af inkallande till tjänstgöring. (259.)

Efter det infortrade utlåtanden afgifvits af vederbörande till ecklesiastikdepartementet hörande myndigheter, har ärendet, såsom i senaste ämbetsberättelsen angifves, öfverlämnats till vederbörande försvarsberedning.

20. af den 30 maj 1912, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet. (8.)

Punkten 162, angående anslag till bestridande af kostnaderna för nya byggnader för tekniska högskolan m. m.

Af det för år 1913 beviljade anslaget, 750,000 kronor har Kungl. Maj:t den 30 januari 1914 ställt ett belopp af 300,000 kronor till förfogande.

Punkten 216, angående anslag till uppförande i Vitträsk by af bostadshus åt den därstädes stationerade kontraktsadjunkten.

Kungl. Maj:t har den 5 februari 1914 meddelat slutligt beslut i ärendet.

21. Riksdagens skrivelse af den 13 mars 1913, i anledning af väckt motion angående ändring i vissa delar af förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm. (23.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

22. af den 29 mars 1913, angående utfärdande af vissa föreskrifter i fråga om utarrendering af prästerskapets löneboställen. (32.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

23. af den 28 mars 1913, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag rörande ändrade grunder för biskoparnas aflöning. (39.)

Ärendet är beroende på särskild utredning inom ecklesiastikdepartementet.

24. af den 12 april 1913, angående vidtagande af åtgärder för åstadkommande af undervisning i skogsvård jämväl vid andra statsunderstödda skolor än folkskolor och med dem jämförliga läroanstalter. (54.)

Den 31 oktober 1913 anbefalldes följande myndigheter att afgifva utlåtande i ärendet, nämligen läroverksöfverstyrelsen i fråga om under dess inseende ställda läroanstalter, landtbruksstyrelsen beträffande landtbruksskolor, folkhögskoleinspektören rörande folkhögskolor samt inspektören öfver döfstumundervisningen angående döfstumskolor.

Dessa utlåtanden hafva ännu icke fullständigt inkommit.

25. af den 9 maj 1913, angående åstadkommande af läkarundersökning af små- och folkskolebarn. (79.)

Kungl. Maj:t har den 20 juni 1913 anbefallt medicinalstyrelsen att afgifva utlåtande i ärendet.

Detta utlåtande har ännu icke inkommit.

26. af den 27 maj 1913, angående vidtagande af åtgärder för anordnande af skolbad vid landsbygdens folkskolor. (144.)

Kungl. Maj:t har den 5 februari 1914 anbefallt folkskoleöfverstyrelsen att afgifva utlåtande i ärendet. Detta utlåtande har ännu icke inkommit.

27. af den 30 maj 1913, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet. (8.)

Punkten 42, angående utredning rörande ecklesiastika boställen.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

Punkten 56, angående bidrag till restaurering af Vreta klostrets kyrka.

Sedan Kungl. Maj:t den 4 juli 1913 anbefallt Konungens befallningshafvande i

Östergötlands län att inhämta och till Kungl. Maj:t öfverlämna yttrande af Vreta klostrets församling, huruvida den vore villig ikläda sig vissa af Riksdagen för anslaget utgående uppställda villkor, samt sådant yttrande sedermera inkommit, har ärendet, efter det vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien yttrat sig öfver viss del däraf, remitterats till öfverintendentensämbetet för afgifvande af utlåtande.

Fullständigt utlåtande i ärendet från sistberörda myndighet har ännu icke inkommit.

Punkten 99, angående uppförande af en nybyggnad för zoologiska institutionen vid universitetet i Lund.

Kungl. Maj:t har den 18 april 1914 dels gillat omarbetade, nya ritningar till ifrågavarande nybyggnad dels ock ställt det af Riksdagen på extra stat för år 1914 anvisade anslagsbeloppet till förfogande.

Punkten 119, angående anslag till arfvoden åt en föreståndare för samt en biträdande läkare och en amanuens vid serafimerlasarettets röntgeninstitut.

Kungl. Maj:t har den 24 januari 1914 meddelat slutligt beslut i ärendet.

Punkten 121, i hvad den rör poliklinik för barnsjukdomar i Stockholm.

Kungl. Maj:t har den 24 januari 1914 ställt af Riksdagen beviljad anslag till förfogande.

Punkten 159, angående statsbidrag till aflönande af vikarier för på grund af sjukdom tjänstlediga lärarinnor vid enskilda läroanstalter.

Ärendet har afgjorts den 4 juli 1913 utom i hvad angår upprättande af en vikariatskassa, i hvilken del Kungl. Maj:t den 21 februari 1914 meddelat slutligt beslut.

Punkten 167, angående ökade anslag till folkskoleseminarierna.

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

Punkten 170, angående stipendier åt elever i parallellklasserna vid folkskoleseminariet i Göteborg.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

Punkten 172, angående folkskoleinspektionens ordnande.

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

Punkten 209, angående understöd för utgifvande af Tidning för döfstumma.

Kungl. Maj:t har den 21 februari 1914 ställt återstoden af det utaf Riksdagen beviljade understödet till förfogande.

Punkten 218, angående anslag till nybyggnad m. m. för tekniska högskolan.

Af det för år 1914 beviljade anslaget har icke någon del ännu ställts till förfogande.

Punkten 253, angående anslag till resestipendier för år 1914 åt journalister.

Kungl. Maj:t har den 13 mars 1914 fördelat det för ifrågavarande ändamål beviljade anslaget.

28. Riksdagens skrivelse af den 24 maj 1913, angående regleringen af utgifterna under riksstatsens tionde hufvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna. (10.)

Kungl. Maj:t har den 13, 20 och 28 juni, den 18 juli, den 24 oktober och den 31 december 1913 meddelat särskilda beslut i olika delar af ärendet; dock är den i punkten 16 omförmälta frågan angående förändringar i affattningen af de utaf Riksdagen godkända grunderna för döfstumlärarnes pensionsanstalts inrättande och för vissa delägares rätt till inträde däri ännu beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

Af dessa ärenden äro alltså de under 1, 2, 3, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 18, 19, 23, 24, 25, 26 och 27 omförmälta föremål för behandling af annan myndighet eller särskild utredning samt de öfriga beroende på pröfning.

Jordbruksdepartementet.

1. Riksdagens skrivelse af den 17 mars 1885, om ändrade stadganden angående den s. k. allmänna strömmrensningen. (20.)

Ärendet är fortfarande under beredning inom justitiedepartementet.

2. af den 11 maj 1896, angående utredning rörande fiskeribefolkningens i Göteborgs och Bohus län nuvarande bostadsförhållanden. (66.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

3. af den 12 maj 1899, i anledning af väckt motion om ändringar i gällande lagstiftning rörande fattigvården. (126.)

Den i ämbetsberättelsen till 1908 års Riksdag omförmälta kommittén har ännu icke inkommit med förslag i ämnet.

4. af den 14 maj 1900, i fråga om ändring af gällande föreskrifter angående hvad iakttagas bör till förekommande och hämmande af smittosamma sjukdomar bland husdjuren. (120.)

Det från medicinalstyrelsen och landtbruksstyrelsen genom remiss den 18 maj 1900 infortrade utlåtandet rörande de delar af ärendet, i fråga om hvilka Kungl. Maj:t icke förut fattat beslut, har ännu icke inkommit.

5. af den 19 april 1901, i anledning af väckt motion om utarbetande af skärpta lagbestämmelser för uraktlåtenhet att utgifva bidrag till underhåll af oäkta barn. (38.)

6. af den 17 maj 1901, i anledning af väckt motion om ändring i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871 i syfte att undanröja vissa med densamma förenade olägenheter för gränskommunerna. (88.)

Den i ämbetsberättelsen till 1908 års Riksdag omförmälta kommittén har ännu icke inkommit med förslag i de två sistnämnda ärendena.

7. Riksdagens skrifvelse af den 1 juni 1901, i anledning af väckta motioner angående lagstiftningsåtgärder för vidmakthållande af jordbruksnärings inom skogsbygderna i Norrland och Dalarna. (128.)

De i ämbetsberättelsen till 1912 års Riksdag omförmälta sakkunniga hafva ännu icke afgifvit utlåtande i den del ärendet angår ändring i vissa delar af flottningsstadgan den 30 december 1880.

8. af den 12 april 1902, i anledning af väckt motion om ändring af 15 § i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871. (32.)

Den i ämbetsberättelsen till 1908 års Riksdag omförmälta kommittén har ännu icke inkommit med förslag i ärendet.

9. af den 10 maj 1902, angående vissa förhållanden vid Malmberget och Kiruna. (85.)

Den 27 december 1912 remitterades ärendet till Konungens befallningshafvande i Norrbottens län för afgifvande af utlåtande i anledning af hvad järnvägsstyrelsen i sitt den 9 mars 1905 ingifna utlåtande anfört. Utlåtande från förenämnda Konungens befallningshafvande har ännu icke inkommit.

10. af den 22 maj 1903, angående skogslagstiftning och därmed i samband stående ämnen. (136.)

Sedan de i ämbetsberättelsen till 1913 års Riksdag omförmälta infortrade utlåtanden inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

11. af den 22 mars 1904, i anledning af väckt motion om ändring af § 5 i förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket den 26 januari 1894. (26.)

Den i ämbetsberättelsen till 1912 års Riksdag omförmälta skogslagstiftningskommittén har ännu icke afgifvit förslag i ärendet.

12. af den 12 april 1905, i anledning af väckt motion om tillägg till 5 § i förordningen angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog inom Västerbottens och Norrbottens län den 24 juli 1903. (60.)

Se under 10 här ofvan.

13. af den 14 april 1905, angående åtgärder till förekommande eller lindring af olägenheterna för skärgårdsbefolkningen af sjöfarten inomskärs vintertiden. (65.)

De i ämbetsberättelsen till 1912 års Riksdag omförmälta, inom finansdepartementet tillkallade sakkunniga för utredning rörande väghållningsbesvärets utjämning m. m. hafva ännu icke afgifvit förslag i ärendet.

14. Riksdagens skrifvelse af den 12 maj 1905, i anledning af väckta motioner om revision af fattigvårdslagstiftningen m. m. (131.)

15. af den 20 maj 1905, med anhållan om utredning angående den enskilda och kommunala sinnessjukvårdens förbättrande. (169.)

Den i ämbetsberättelsen till 1908 års Riksdag omförmälta kommittén har ännu icke inkommit med utlåtande i sistberörda två ärenden.

16. af den 31 mars 1906, i anledning af väckt motion med begäran om framläggande af förslag till ändring af förordningen angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog i Västerbottens och Norrbottens län den 24 juli 1903. (55.)

Se under 10 här ofvan.

17. af den 23 maj 1906, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående disposition af den för statsverkets räkning utarrenderade delen af kronolägenheten Halmstads slottsjord. (173.)

Ärendet är fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

18. af den 23 april 1907, angående användande af skogsvårdsafgifter till inköp af allmänningsskogar. (77.)

Se under 11 här ofvan.

19. af den 24 maj 1907, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående upphäfvande af kronans rätt till storverksträd och ekar å häradsallmänningar. (185.)

Sedan utlåtande inkommit från kammarkollegium den 27 februari 1913 och från marinförvaltningen den 14 augusti 1913, har ärendet den 15 i sistnämnda månad öfverlämnats till den i ämbetsberättelsen till 1912 års Riksdag omförmälta skogslagstiftningskommittén, som ännu icke afgifvit utlåtande i ärendet.

20. af den 25 april 1908, i anledning af väckta motioner dels om ändrad lydelse af 6 § i lagen om vård af enskildes skogar den 24 juli 1903 dels ock om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående revision af lagstiftningen om vården af enskildes skogar. (64.)

Den i ämbetsberättelsen till 1912 års Riksdag omförmälta skogslagstiftningskommittén har ännu icke afgifvit utlåtande i ärendet.

21. Riksdagens skrifvelse af den 30 mars 1909, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan om förslag till lag angående obligatorisk kontroll å beredda kraftfodermedel m. m. (58.)

Sedan landtbruksstyrelsen den 5 mars 1912 ingifvit infordradt utlåtande, har ärendet den 6 mars 1912 remitterats till kommerskollegium, som den 10 februari 1914 inkommit med utlåtande. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

22. af den 1 april 1909, i anledning af väckt motion om åvägabringande af lagbestämmelser för betryggande af skogens återväxt å område, hvar-est afverkningsrätt upplåtits åt utlänning. (63.)

Se under 20 här ofvan.

23. af den 21 april 1909, med begäran om utredning och förslag i fråga om anordnande af landbrukshögskoleundervisning. (92.)

Sedan de i ämbetsberättelsen till 1912 års Riksdag omförmälta landbrukshögskole-sakkunniga den 25 april 1913 ingifvit sitt betänkande i ämnet samt åtskilliga myndigheter inkommit med infordrade utlåtanden, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

24. af den 15 maj 1909, i anledning af väckta motioner om begränsning af rösträtten å vägstämma. (153.)

De i ämbetsberättelsen till 1912 års Riksdag omförmälta, inom finansdepartementet tillkallade sakkunniga för utredning rörande väghållningsbesvärets utjämning m. m. hafva ännu icke afgifvit utlåtande i ärendet.

25. af den 24 maj 1909, angående bestämmelser rörande skyldighet att vid allmän flottled uppföra bostäder för flottningsmanskapet. (234.)

Se under 7 här ofvan.

26. af den 23 april 1910, angående tjänstårsberäkning för länsjägmästare vid anställning inom skogsstaten. (75.)

Sedan domänstyrelsen den 15 maj 1913 inkommit med förnyadt utlåtande, har ärendet den 15 juli 1913 öfverlämnats till den i ämbetsberättelsen till 1912 års Riksdag omförmälta skogslagstiftningskommittén, som ännu icke i ärendet inkommit med utlåtande.

27. af den 25 maj 1910, i anledning af väckt motion om åvägabringande af lagändring i syfte att bereda större trygghet för en bättre vård af och hushållning med enskildes skogar. (112.)

Se under 20 här ofvan.

28. af samma dag, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående omläggning af förvaltningen af de allmänna skogarna i södra och mellersta Sverige. (114.)

De i ämbetsberättelsen till 1912 års Riksdag omförmälta sakkunniga för utredning angående förvaltning och skötsel af kronans och andra allmänna skogar i mellersta och södra delarna af riket hafva ännu icke afgifvit utlåtande i ärendet.

29. Riksdagens skrifvelse af den 24 maj 1912, i fråga om utredning och förslag angående upplåtande till försäljning af vissa kronoegendomar. (121.)
Sedan domänstyrelsen den 12 februari 1913 ingifvit infordradt utlåtande, är ärendet, som beror på ändring i lagen om nyttjanderätt till fast egendom, beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

30. af den 29 maj 1912, i fråga om åtgärder för vinnande af större öfver-skådlighet angående de verkliga inkomsterna från statens jordbruksdomäner m. m. (253.)
Sedan domänstyrelsens infortrade utlåtande inkommit samt jämväl statskontoret i ärendet blifvit hört, anmäldes ärendet den 7 november 1913, därvid chefen för jordbruksdepartementet bemyndigades att tillkalla tre sakkunniga personer för verkställande af utredning ifråga om förändrad bokföring rörande statens domäner. Dessa hafva ännu icke ingifvit utlåtande i ämnet.

31. af den 24 maj 1912, angående åtgärder till förekommande af viss skadegörelse å ungskog. (119.)
Sedan domänstyrelsen den 26 november 1913 inkommit med infordradt utlåtande, öfverlämnades ärendet den 27 i samma månad till den i ämbetsberättelsen till 1912 års Riksdag omförmälta skogslagstiftningskommittén.

32. af den 29 maj 1912, angående åtgärder mot jordkulturens ödeläggelse genom försumpning. (263.)
Sedan domänstyrelsen den 22 oktober 1913 inkommit med infordradt utlåtande, har ärendet den 5 november 1913 remitterats till skogshögskolans och skogsförsöksanstaltens styrelse, som ännu icke inkommit med utlåtande.

33. af den 24 maj 1912, i fråga om den norrländska fiskarbefolkningens bostads- och fiskerättsförhållanden. (120.)
Sedan infortrade utlåtanden från Konungens befallningshafvande i Gäfleborgs, Väster-norrlands, Västerbottens och Norrbottens län inkommit, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

34. af den 27 mars 1912, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om rätt för skogs-ägare till väg öfver annans mark för skogsprodukters framforslande. (44.)
Anmäldes den 1 november 1912 och remitterades till samtliga Konungens befallningshafvande, af hvilka ännu icke alla inkommit med utlåtanden.

35. Riksdagens skrifvelse af den 26 april 1912, i anledning af Riksdagens år 1911 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1910. (48.)

Öfverlämnad från finansdepartementet. Sedan domänstyrelsen den 12 augusti 1912 afgifvit infordradt utlåtande i fråga om uppbörd och redovisning af flottningsafgifter m. m., anmäldes ärendet den 30 i samma månad, därvid domänstyrelsen anbefalldes inkomma med ytterligare utredning i dessa hänseenden. Sådan utredning har ännu icke inkommit.

36. af den 24 maj 1913, angående ändrad lydelse af 62 § första stycket i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet. (131.)

Anmäldes den 14 januari 1914, därvid beslöts utfärdande af lag i ämnet.

37. af den 30 maj 1913, angående interimistiska bestämmelser i syfte att förekomma vanvård af samfällid skog. (275.)

De i ämbetsberättelsen till första lagtima Riksdagen år 1914 omförmälta sakkunniga hafva den 27 mars 1914 afgifvit betänkande i ämnet. Ärendet remitterades den 28 mars 1914 till Konungens befallningshafvande i Kopparbergs län, hvars yttrande ännu ej inkommit.

38. af den 30 maj 1913, angående ändring i gällande bestämmelser rörande fördelning af odlingslån. (276.)

Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

39. af samma dag, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse i vissa delar af förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning af brännvin, förordning om ersättning till städer, vissa köpingar, landsting och hushållningssällskap för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel samt förordning om statsverkets fond af rusdrycksmedel, dels ock i ämnet väckta motioner. (168.)

Sedan landtbruksstyrelsen den 24 april 1914 inkommit med infordradt utlåtande, är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

Af dessa ärenden äro sålunda det under 36 upptagna af Kungl. Maj:t slutligen afgjort, de under 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 18, 19, 20, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 34, 35 och 37 omförmälta föremål för behandling af annan myndighet eller särskild utredning samt de öfriga beroende på pröfning.